

NATURPARKPLAN 2025-2030

I hjertet af hovedstadsområdet begynder Naturpark Amager.

Et unikt sammenhængende natur- og friluftsområde af nationalt og internationalt format, som strækker sig fra den bynære Amager Fælled over Kalvebod Fælleds vidder til den lyse skov i Kongelunden og helt ned til Sydamagers uspolerede kystlandskaber og lavbundede havområder.

En mangfoldig naturpark, der i ét greb sammenbinder natur, friluftsliv, oplevelser, kulturhistorie og turisme, skaber livskvalitet for alle, og byder hovedstadsområdets borgere og gæster velkommen.

BY & HAVN

Naturpark Amager – Naturplan 2025+2030

© Naturstyrelsen, Københavns Kommune, Tårnby Kommune, Dragør Kommune og By & Havn – 2024

Udarbejdet af: Naturstyrelsen, Københavns Kommune, Tårnby Kommune, Dragør Kommune og By & Havn – 2024

Forsidefoto: Allan Petersen

Grafisk design: Mette Secher

Tryksagen er CO² neutral og trykt på svanemærket genbrugspapir

INDHOLD

- 3 Forord
- 4 Resumé
- 6 Introduktion til Naturpark Amager
- 8 Naturparkens område
- 10 Siden sidste plan
- 12 Vision og udviklingsmål
- 16 Natur
- 28 Kulturarv
- 32 Friluftsliv og tilgængelighed
- 42 Turisme og erhverv
- 46 Formidling
- 50 Sundhed
- 52 Borgerinddragelse, proces og evaluering
- 54 Referencer
- 55 Bilag

FORORD

Naturpark Amager er et 3.500 ha sammenhængende landskab, med en storslået natur, store vidder med højt til himlen og en fantastisk kyststrækning, der ligger som en del af Danmarks hovedstad. Det er en naturperle med enestående natur- og friluftsoplevelser mindre end en halv times gang fra Københavns Rådhusplads.

Naturpark Amager udgør en tredjedel af Amagers areal og er dermed et fantastisk rekreativt område, ikke bare for de 230.000 borgere på Amager, men for hele hovedstadsregionen. Det er let at komme til Naturpark Amager, for metroen har 5 stop nær naturparken og der er heller ikke mange kilometer til Københavns Lufthavn. Naturpark Amagers voksende popularitet efterkommer efterspørgslen fra bybefolkningen om muligheden for at opleve naturen og finde ro og fordybelse som kontrast til storbyens hektiske liv, samt store vidder for befolkningen i Tårnby og Dragørs smukke omgivelser.

Et vigtigt mål er at passe på naturen samtidig med at den gøres tilgængelig for flere. Naturpark Amager skal give flere mulighed for at opleve og lære om naturen, så de også får lyst til at passe bedre på den – både nu og fremover. Der er i regi af naturparken skabt rig mulighed for netop det i samarbejde med engagerede pædagoger, lærere, naturvejledere, frivillige og ildsjæle. Denne Naturparkplan 2025-2030 er en revision af Naturparkplan 2020-2025. I de kommende fem år vil nye tiltag, som der er arbejdet på i den foregående planperiode, blive realiseret. Et hovedfokus er fortsat en balance mellem områdets brug og bæreevne og mellem naturbeskyttelse, åbne vidder og rekreative oplevelser. Hovedstadsområdet befolkning, men også danskerne generelt, skal kende til Naturpark Amager og hvilke oplevelser de kan finde her.

Naturpark Amager er et enestående område i hovedstadsområdet. Som et sammenhængende, grønt naturområde, og med sin unikke størrelse, har det en væsentlig betydning for biodiversiteten i hovedstaden. Naturpark Amager virker som en pool, hvorfra insekter og fugle kan sprede sig til resten af storbyen.

Naturpark Amager er et partnerskab mellem Naturstyrelsen, Københavns Kommune, Tårnby Kommune, Dragør Kommune og By & Havn. Naturparken er i kontinuerlig udvikling, og med en bred inddragelse af borgere og interessenter. Det vi ser som målet i dag, kan måske være et andet om 10, 20 og 30 år. Den dynamik der ligger i samfundet og nye generationer, skal der også være plads til.

Besøg smukke Amager Fælled eller kig syd over fra Kalvebod Fælled, og der åbner sig et svimlende landskab, som man ikke finder andre steder. Vend rundt og kig ind mod København, og oplev hvor imponerende og skarpt skåret den sydlige del af Ørestad rejser sig, og tårnene i København kommer til syne. Her kan man gå på opdagelse i naturen, og samtidig være en del af storbyen.

Foto: Martin Kunzendorf

RESUMÉ

Naturparkplanen er udarbejdet i et partnerskab mellem Naturstyrelsen, Københavns Kommune, Tårnby Kommune, Dragør Kommune og By & Havn. Området er ca. 3.500 ha stort, og er overvejende ejet af staten og de tre kommuner, og ligger centralt i hovedstadsområdet. Naturparkplanen består af en vision og en række overordnede mål for den langsigtede udvikling, en gennemgang af status og potentialer for planens temaer, samt af indsatser, der ønskes gennemført i planperioden fra 2025-2030. Herefter skal planen evalueres, og der skal udarbejdes en ny plan for de følgende 5 år. Naturparkplanen har ingen retsvirkning for hverken kommuner, lodsejere, region eller stat. Udvikling af Naturpark Amager vil bygge på frivillighed og samarbejder, og vil ske på et bæredygtigt grundlag.

En enestående beliggenhed

Naturpark Amager er helt særlig med sin enestående beliggenhed midt i hovedstadsområdet. Det er både en forpligtigelse og en mulighed.

Med Naturparkplanen er det ønsket fortsat at udvikle natur- og friluftsværdierne. Vi vil skabe gode forbindelser til naturparkens rekreative værdier, og udvikle et væld af muligheder for aktiviteter og oplevelser. Alt sammen i en fælles bæredygtig ramme for udvikling og naturpleje af arealerne, hvor benyttelse og beskyttelse går hånd i hånd, så borgere, erhvervsliv og turister får nye muligheder for at opleve og forstå naturen på dens hjemmebane.

Naturparkplanens temaer

Naturparkplanen er inddelt i 7 temaer: Natur, Kulturarv, Friluftsliv og tilgængelighed, Turisme og erhverv, Formidling, Sundhed samt Borgerinddragelse, proces og evaluering.

Naturen og landskabet i Naturpark Amager består i store træk af delområderne Amager Fælled, Kalvebod Fælled, Kongelunden og Sydamagers kystlandskab. Naturparken rummer naturtyper som strandenge, strandoverdrev, rørskov, søer, mose, skovområder, strande

og dynamiske kystlandskaber ud mod lavbundede havområder. Naturparken har til formål at styrke naturværdierne og naturplejen.

Kulturhistorisk rummer naturparken mange spændende kulturspor, som f.eks. Søndre Pumpe som i løbet af 2025 åbnes for offentligheden, områdets mange kanaler, der fortæller om landindvinding, militær anvendelse og om friluftslivets begyndelse og frem til i dag. Endvidere fortæller de nye robuste diger om klimaændringer

Friluftslivet i naturparken omfatter en bred vifte af naturoplevelser, naturformidling, leg og sport. Området bruges til hundeluftning, picnicking, fiskeri, rollespil, sport og motion, badning, indsamling af spiselige urter, fuglekigteri og blomster, og mere pladskrævende aktiviteter som modelflyvning, motionscykling, golf, skydning og kitesurfing. I forhold til **turisme og erhverv** giver Naturpark Amagers placering centralt i hovedstadsområdet den en særlig rolle, både som turistattraktion og i forhold til nærområdets erhvervsmæssige muligheder. Naturpark Amager skal være med til at styrke hovedstadsområdets tiltrækningssevne i forhold til brugere, borgere, turister, og kan under-

støtte København, Dragør og Tårnby Kommuner som dele af et grønt hovedstadsområde med bæredygtige erhverv.

Formidlingen i Naturpark Amager omfatter i dag mange former og dækker såvel natur, friluftsliv og kultur. Der er både den direkte formidling, hvor naturvejledere og andre står ansigt til ansigt med deltagere, og den indirekte formidling gennem hjemmeside, sociale medier, foldere, plancher og udstillinger.

Sundhed for brugerne af naturparken er en stor værdi. Det handler både om den mentale sundhed og fysisk sundhed.

Inddragelse af borgere, interessenter, foreninger og frivillige er noget der lægges stor vægt på i Naturpark Amager. I den foregående planperiode er der mange eksempler på hvordan dette er blevet gjort i praksis, særligt i forhold til de nye faciliteter knyttet til projektprogrammet. Derudover har Naturpark Amager også et naturparkråd som mødes to gange årligt og bliver hørt og inddraget i forskellige aspekter af naturparkens udvikling.

INTRODUKTION TIL NATURPARK AMAGER

Naturpark Amager er et partnerskab mellem Naturstyrelsen, Københavns Kommune, Tårnby Kommune, Dragør Kommune og By & Havn, der har eksisteret siden 2014. I 2015 blev Naturpark Amager certificeret naturpark gennem Friluftsrådets mærkningsordning, hvorved også den første Naturparkplan 2015-2020 blev godkendt. Denne Naturparkplan 2025-2030 er den tredje Naturparkplan i partnerskabet.

Planen viderefører mange af de tidligere planers indsatser. Den overordnede målsætning er fortsat at styrke området som én sammenhængende naturpark, med et højt og varieret naturindhold og rig mulighed for rekreative aktiviteter og oplevelser på tværs af hele Naturpark Amager.

De store linjer

Naturpark Amager omfavner hovedstadsområdet, og giver med sine åbne vidder, skovområder og kystlandskaber let og direkte adgang til natur og friluftsliv for alle. Kun få storbyer kan tilbyde natur- og oplevelsesmuligheder af denne størrelse, naturkvalitet, og i så tæt sammenhæng med bykvartererne. Det gør Naturpark Amager unik.

Naturpark Amager består af Amager Fælled, Kalvebod Fælled, Kongelunden og Sydamagers kystlandskab. Naturparken dækker et samlet areal på 3.500 ha med naturområder som strandenge, strandoverdrev, rørskov, søer, kanaler, mose, skovområder, strande og dynamiske kystlandskaber ud mod de lavbundede havområder. Et landskab med spændende kulturspor, der fortæller om landindvinding, militær anvendelse og om friluftslivet i forgangne tider. Cykler man fra nord til sydøst, bliver det en tur på 25 km. Naturpark Amager dækker således 1/3 af hele Amager og er, med andre ord, rigtig stor.

Kontraster er et nøgleord for Naturpark Amager, og kontraster er og skal være en væsentlig del af naturparkens oplevelsesværdi. Kontrasten til omgivelserne er særlig stor, hvor naturparkens vidder møder byens kant med de tætte byområder, eller hvor naturen ses sammen med motorvejens eller lufthavnens tekniske former. I selve naturparken er oplevelsen af kontrast også med til at give området værdi i mødet mellem land og vand, det åbne og det tætte, i mosaikken af naturtyper, høj puls og hvile, lige linjer og naturens former.

Samarbejde

Samarbejde er omdrejningspunktet i udviklingen af Naturpark Amager. Siden februar 2014, hvor parterne i Naturpark Amager indgik en partnerskabsaftale, har der været et fælles fokus på at skabe bedre naturkvalitet og fremme mulighederne for friluftsliv og naturoplevelser i Naturpark Amager.

Der er også etableret gode samarbejder mellem naturparkens parter og fx skoler og frivillige organisationer. Det er strandrensingsprojekter og naturpleje med græsning gode eksempler på. Samtidig arbejdes der også på at styrke det mere formaliserede samarbejde mellem grundejerne hvad angår den løbende drift, naturpleje og udbud af friluftaktiviteter og kommunikation til gavn for de besøgende.

I den foregående planperiode har Naturpark Amager haft god dialog med borgere, frivillige organisationer og andre interessenter vedrørende etablering og udvikling af naturparkens nye faciliteter, aktiviteter og naturpleje. Dette samspil skal fortsætte og yderligere forstærke omverdenens tilknytning og engagement i Naturpark Amager. Herunder spiller Naturparkrådet en vigtig rolle som rådgivende organ for naturparkens udvikling.

Naturpark Amager er en del af Danske Naturparker.

Danske Naturparker er et kvalitetsstempel, der administreres af Friluftsrådet, som sikrer dig de bedste oplevelser i naturen.

Naturparkplanen sikrer desuden en langsigtet planlægning og udvikling af natur, kultur og friluftsliv i større sammenhængende naturområder til gavn for bosætning, turisme og øvrige erhverv. Bæredygtighed er vigtigt.

Her er plads til både natur og mennesker, på en måde så de værdifulde naturområder bevares.

Foto: Naturstyrelsen

NATURPARKENS OMRÅDE

- Amager Fælled fredning
- Udvidelse af Amager Fælled fredning
- Kalvebodkile fredning

Med den seneste Naturparkplan blev Naturpark Amagers afgrænsning ændret efter at et areal i Københavns Kommune ved lov blev udtaget af Kalvebodkilefredningen og udlagt til bebyggelse. Et område på 23 ha beliggende i Københavns Kommune udgik af Naturpark Amager, men samtidig blev By & Havns matrikel på 40 ha friholdt for byudvikling og indlemmet i naturparken.

Efterfølgende blev der igangsat en udvidelse af fredningen af den nordlige del af Amager Fælled, hvor hele arealet udlagt til natur i Ørestad samt By & Havns matrikel (kort 1) nu foreslås indlemmet i fredningen. Fredningsforslaget omfatter blandt andet Grønjordssøen, der er hjemsted for mange arter af fugle, og den oprindelige strandeng. Dette område indgår jf. ovenstående allerede i Naturpark Amager.

Hvis den østlige del af Amager Fælled indlemmes i fredningen, vil 85% af Naturpark Amager være fredet. I dag er 83% af naturparkens arealer fredede.

Kortet til højre viser nuværende fredning (mod nord Amager Fælled fredningen, mod syd Kalvebodkilefredningen), mens kortet til venstre viser fredningsforslaget der udvider Amager Fælled fredningen ganske meget.

På side 21 vises alle Naturpark Amagers fredninger.
I bilag 1 og 2 ses både den nuværende og den nye afgrænsning.

- Naturparkens områdeafgrænsning
- - - Kommunegrænser

SIDEN SIDSTE PLAN

I den forgangne planperiode er der sket en hel del i Naturpark Amager og nye projekter er undervejs. Herunder sættes fokus på nogle af de største begivenheder.

Projektprogrammet – Nye Muligheder

I 2016 modtog Naturpark Amager fondsstøtte fra Nordea-fonden og Friluftsrådet på i alt 60 mio. kr. Dette blev suppleret af en medfinansiering fra partnerskabet på 37 mio. kr. Lokale- og Anlægsfonden har støttet faciliteterne på Københavns Kommunes areal med 6 mio. kr. I projektperioden er der arbejdet med realisering af de flotte udviklingsplaner i projektprogrammet. Der er etableret to blå støttepunkter ved Byskoven og Havneslusen Nord., bygget fugletårn og udstillingsbygninger for at understøtte naturoplevelser og friluftsliv. Der er skabt en æstetisk smuk fælles referenceramme som skaber sammenhæng i hele naturparken. En del er allerede indviet med succes, mens flere af projektets elementer er undervejs og vil blive realiseret i den kommende projektperiode, herunder de to nye velkomstindgange. Herudover har projektmidlerne understøttet en indsats for at styrke naturformidling og læring.

Som optakt til realisering af projektprogrammet har Nordea-fonden udført en baseline måling, som har klarlagt den nuværende brug af Naturpark Amager på både kvantitative og kvalitative parametre. Denne måling skal gøre det muligt at følge udviklingen af brug, oplevelse og kendskab til Naturpark Amager og monitorere, at partnerskabet når målsætningerne i projektprogrammet.

Kongelundsfortet i bevægelse

Sideløbende med projektprogrammet har indgangen ved Kongelundsfortet i Dragør modtaget 5,2 mio. kr. fra Nordea-fonden til at realisere projektet 'Kongelundsfortet i bevægelse' i samarbejde med DGI. Formålet er at skabe et outdoor-center for friluftsliv.

Naturskole for de yngste

I Tårnby har man etableret en naturskole for de yngste fra 0-6 år. Naturskolen for de yngste er opført i tilknytning til det eksisterende Naturcenter Amager og er finansieret af Tårnby Kommune samt med en donation fra Friluftsrådet.

Ildsjælehuset etableret

Ildsjælehuset blev indviet i starten af 2022 og kan bruges frit af alle der har gang i en aktivitet, der udspringer af glæde til naturparken. Ildsjælehuset tager udgangspunkt i drømmen om at gøre det lokale engagement i Naturpark Amager til en drivkraft i udviklingen af Naturpark Amager. Her spiller Ildsjælehuset en central rolle, som et hus hvor frivillige udvikler tiltag til fordel for naturparken. I samarbejde og på tværs af interessefællesskaber. Huset er hurtigt blevet et stærkt omdrejningspunkt for interessefællesskaber i naturparken.

Armamino binder Naturparken sammen

Partnerskabet har etableret og udbredt kendskabet til Amarminoen. En 27 km lang vandrute, der går gennem Naturpark Amagers mange forskelligartede landskaber. Fra fælleden og de åbne strandenge i nord til de krogede gamle egetræer ved kysten i Kongelunden mod syd. Langs ruten kommer du blandt andet igennem store åbne strandenge, et fuglereservat i international klasse og Danmarks største selvsåede birkeskov, Pinseskoven. Der er også mulighed for at tage en overnatning på en af de mange lejrpladser langs ruten.

Byskoven

I den seneste projektperiode er Byskoven begyndt at vokse til. Den er etableret på det tidligere jorddepot ved Selinevej, hvor et 14 ha stort område er blevet plantet til med træer og buske. Det har tilført naturparken et helt nyt naturrum til gavn for både dyre- og planteliv og et helt nyt udflugtsmål for de besøgende hvor der bl.a. er etableret madpakkehus, borde og bænke, anløbsbro og bade- og toiletfaciliteter.

I den seneste projektperiode er der samlet frø fra omkringliggende naturarealer som er spredt på de nye lysåbne arealer i byskoven. Ved Byskoven forventes det, at der i planperioden bliver etableret vandhuller til gavn for padder og fugle.

Naturplejeindsats

Der er løbende blevet gjort en stor indsats for at forbedre hydrologien i vådområderne på Kalvebod Fælled til gavn for sjældne padder og fugle og strandengsfloraen. Samtidig har man på tværs i naturparken sat ind

Kommunikation

for at bekæmpe invasive plantearter. På Amager Fælled har man haft særligt fokus på gyldenris og japansk pileurt, og på Kalvebod Fælled har man haft særligt fokus på bjørneklo og newzealandsk korsarve. Der er desuden blevet udsat strandtudser i 2018, 2019 og 2024.

I den nordlige del af Amager Fælled er der i 2023 etableret to vandhuller med et samlet areal på 3.200 m². Allerede det første år efter etableringen er der observeret ynglende padder, spidssnudet frø og stor vandsalamander i de lave vandhuller.

Kommunikationen og formidling er afgørende vigtigt for at trække lokalsamfundet ud i Naturpark Amager. Der er lanceret en ny hjemmeside i 2023, ligesom der er igangsat et arbejde med at udarbejde en digital arrangementskalender som er kompatibel med den nye hjemmeside og hvor det er muligt for foreninger og lokale aktører at oprette begivenheder selv. Et vigtigt mål i den kommende projektperiode vil være at få skabt et stærkt kendskab til denne, samt øget følgere af Naturparkens sociale platforme. Herudover vil der være fokus på at styrke den samlede kommunikation på tværs via partnerskabets kommunikationskanaler.

Foto: Martin Kundendorf

VISION OG UDVIKLINGSMÅL

I hjertet af hovedstadsområdet begynder Naturpark Amager. Et unikt sammenhængende natur- og friluftsområde af nationalt og internationalt format, som strækker sig fra den bynære Amager Fælled over Kalvebod Fælleds vidder til den lyse skov i Kongelunden og helt ned til Sydamagers smukke kystlandskaber og lavbundede havområder. En mangfoldig naturpark, der i ét greb sammenbinder natur, friluftsliv, oplevelser, kulturhistorie og turisme – og skaber livsglæde.

Vision for Naturpark Amager

Det er visionen, at Naturpark Amager skal opleves som ét sammenhængende landskab, der forbinder den tætte by med naturens åbne vidder, skove og kystlandskaber. I naturparken skal en mosaik af naturtyper og landskabskarakterer supplere hinanden i en varieret og mangfoldig natur, med plads og rum for forskellige former for leg og aktiviteter, men samtidig skal det være et sted, hvor man kan finde ro og fordybelse.

Naturparken skal udvikles, så naturens kvaliteter styrkes og er robuste over for forandringer og den fremtidige anvendelse. Særligt sårbare naturarealer skal fortsat holdes fri for færdsel og unødigt forstyrrelse, der hvor det er nødvendigt for at beskytte naturen. Med det stigende antal borgere og turister i hovedstaden – og et stigende ønske om at benytte naturen blandt befolkningen er Naturpark Amager et sted hvor hensynet til de rekreative interesser og hensynet til områdets særlige naturtyper skal balanceres.

I naturparken skal eksisterende og nye muligheder for friluftsliv og aktiviteter sikres og udvikles. Samtidig med fokus på naturen, samt udviklingen af flora og fauna. Naturparken skal tilbyde rammer for fysisk udfoldelse, herunder også naturaktiviteter i organiseret og selvorganiseret form, men også afslappet udendørs ophold i frisk luft og afstressende omgivelser. Mange flere borgere skal have et bedre udbytte af disse natur- og friluftsområder. De skal lære naturparken at kende, have lyst til at bruge den, og have let ved at komme dertil. Naturparken skal være attraktiv for mange brugere ved at synliggøre og videreudvikle de eksisterende værdier. Naturformidling, faciliteter og begivenheder skal komme forskellige brugere i møde, og give dem lyst til at komme igen.

Naturpark Amager skal tænkes ind i fremtiden ved, at der sammen med naturværdierne sættes på faciliteter af høj arkitektonisk kvalitet, på at naturoplevelser kan kobles med kunst og kultur, på særlige Naturpark Amager events og på en formidling, hvor de nyeste teknologier anvendes.

Udvikling af Naturpark Amager skal fortsat bygge på et bredt vidensgrundlag. Det skal blandt andet ske gennem samarbejder med uddannelsesinstitutioner og universiteter, og ved en styrkelse af de allerede etablerede fondssamarbejder. Der skal inddrages internationale erfaringer om naturparker ved storbyer, og der skal foretages undersøgelser og analyser af konkrete muligheder for at opnå sammenhæng, struktur og en bred vifte af oplevelser.

Foto: Martin Kunzendorf

De langsigtede udviklingsmål og pejlemærker i Naturpark Amager er:

- At naturparkens naturindhold fortsat udvikles og fastholdes med sin store mangfoldighed i dyre og plantelivet, og med forbedrede levevilkår for sjældne og beskyttede arter
- At naturparken tilbyder enestående naturoplevelser tæt på hovedstadsområdet
- At naturparken formidler naturens værdi i sig selv, og på den måde engagerer og begejstrer de besøgende
- At naturparkens oplevelser og aktiviteter i naturen er for alle, og giver plads til både ro og fordybelse, fysisk udfoldelse, leg, læring og oplevelse af kunst og kultur
- At der skabes større sammenhæng og interaktion mellem naturparken og de omkringliggende byområder
- At naturparken udvikles gennem løbende borgerinddragelse og samarbejde med frivillige
- At naturparken tilbyder moderne og inspirerende information og naturformidling
- At naturparkens karakter og kontraster bevares, synliggøres og formidles
- At naturparkens kulturhistorie bevares, synliggøres og formidles
- At naturparken er kendt i hele hovedstadsområdet og benyttes og besøges af mange flere end i dag
- At samarbejder med fonde styrkes yderligere som et led i realiseringen af naturparken
- At naturparken bidrager til branding af Dragør, Tårnby og Københavns Kommuner som del af en international grøn storby
- At naturparken understøtter mål i forhold til den statslige og kommunale planlægning
- At naturparken udvikles på et bæredygtigt og fremsynet grundlag, og at udviklingen koordineres og evalueres undervejs

Foto: Martin Kunzendorf

NATUR

Naturpark Amager omfatter vidtstrakte strandenge og strandoverdrev, varierede skovområder, småsøer og kanaler, inddæmmede og uregulerede naturlige kyststrækninger med lavvandede havområder. Landskabet udgør et grønt strøg, der mod vest, nord og øst kobler sig til byens kant, som en grøn tunge ind i byen. Et landskab, der er vigtigt at tænke sammen i en helhed for at styrke dets naturværdier og fordele det rekreative pres på området, så der undgås nedslidning af naturen. Naturpark Amager kan inddeles i 4 hovedområder: Amager Fælled, Kalvebod Fælled, Kongelunden og Sydamagers kystlandskab, der tilsammen udgør et landskab med store vidder, smukke udsigter og en mosaik af naturtyper.

Naturlandskaberne

1. Amager Fælled består af overdrev, moser, enge, søer, rørskov, krat og enkelte skovpartier. Der er et varieret plante- og dyreliv, som giver fine muligheder for at opleve sangfugle i krattet, spidssnude frøer ved Grønjordssøen, og sjældne planter som brændeskærm. Der er mulighed for at samle spiselige urter og bær, samt fra de centralt liggende høje at få udsigt over det flade landskab.

Plejen af Amager Fælled foretages med græsning med kvæg, heste og får og en gang årligt laves der høslæt på de store sydlige overdrev. Som supplement til slåning med store maskiner har en gruppe af nyttejobbere i en årrække udført manuel fjernelse af gyldenris og andre invasive plantearter. Indsatsen har betydet at gyldenris er gået tilbage på Amager Fælled til gavn for den vilde flora.

2. Kalvebod Fælled består i dag af strandenge, strandengsoverdrev, rørskove, pilekrat og birkeskov. Den østlige del af området er gammel kyst med strandengsoverdrev, der oprindeligt var fællesgræsning. Indtil 1983, hvor Naturstyrelsen overtog området fra militæret, havde der ikke været en egentlig naturpleje af arealet ud over plantning af lidt bevoksning til vildtet. Naturstyrelsen tilplantede ca. 30 ha med eg, lind og rødæl. Disse områder er sammen med de selvgroede birkeskove, Pinseskoven i syd og Fasanskoven i nord, de eneste skovområder på Kalvebod Fælled. Pinseskoven og Fasanskoven er udlagt til urørt skov. Senere blev naturplejen udvidet med husdyrgræsning i Klydesøområdet.

I dag er der indhegnet ca. 1.200 hektar, der om sommeren afgræsses af kvæg, får og heste.

Tårnby Kommune foretager naturpleje på arealerne Trekanten og Skaftet. Plejen består primært af bekæmpelse af invasive arter som bjørneklo, japansk pileurt, armensk brombær og canadisk gyldenris. Det overvejes at gennemføre forsøg med at lade græsset være højere og foretage høslæt langs kanalen med henblik på at forbedre naturværdien. Arealerne på Trekanten plejes kun minimalt og tænkes over en årrække at springe i skov.

På det tidligere jordopfylds-areal ved Kalvebod Miljøcenter er der siden 2017 blevet plantet og sået omkring 50.000 træer samt store arealer med engblomster, som skal udgøre den nye Byskov i naturparken. Allerede nu ses det, at der er flere insekter i området, blandt andet en række sjældne bi-arter, men også flere fugle og mindre pattedyr som harer, har slået sig ned.

3. Kongelunden er det største skovområde i den sydlige del af hovedstadsområdet. Skoven er karakteristisk med sine gamle egetræer, nyere skovrejsningsområder og lange lige skovbryn af hvidblomstrende arter og opleves som et markant element i den ellers åbne naturpark. Med sin størrelse sammenbinder Kongelunden Kalvebod Fælled med Sydamagers kystlandskab både naturmæssigt og rekreativt. Kongelunden er hovedsageligt løvskov med eg og mindre partier gran og fyr. I skoven findes flere grøfter og diger, der giver området struktur og tilfører området naturværdi. Kongelunden er rig på småfugle, og over 300 arter er set her. Der er opmærksomhed på mulige kommende skovrejsningsindsatser.

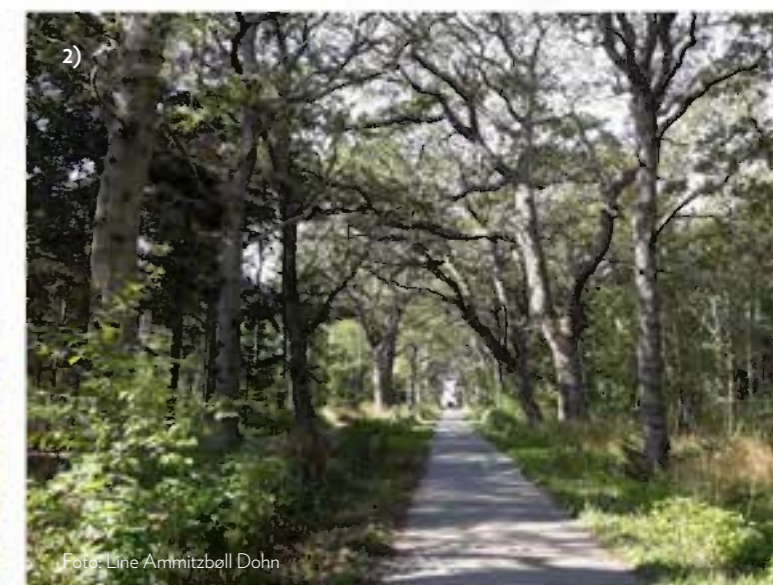
4. Sydamagers kystlandskab omfatter kysten på Sydamager fra Dragør by og til stranden ud for Kongelunden, og består af et naturligt skabt landskab med sandstrande- og revler, strandvolde, laguner og strandenge. Kysten er under stadig udvikling, og havet omkring Sydamager er meget lavvandet langt ud fra kysten. Det uregulerede kystlandskab er et af de sidste langs Øresund. Sydamagers kystlandskab er et vigtigt yngle- og rasteområde for fugle, og er rigt på plantearter. Sammen med den karakteristiske bevoksning af blandt andet hvidtjørn og vild kørvel, giver det smukke oplevelser af årstidernes veksel i naturen. For at sikre områdernes åbne karakter plejes naturen hovedsageligt ved afgræsning med får og kvæg. Der er fokus på kystsikring.

1) Grønjordssøen er en særlig naturlokalitet. Den lavvandede sø med tagrør er ramme for et rigt dyreliv med fugle og padde bl.a. den spidssnude frø. Her er også en stor bestand af nattergale.

3) Kongelunden er et rigtig godt sted at kigge på fugle. Med sin beliggenhed ud til strandengene er der et rigt udvalg af forskellige slags fugle. Bare i skoven regner man med, at der er over 300 forskellige arter. Kongelunden er udlagt til urørt skov. I planperioden forbereder Naturstyrelsen dette ved omfattende skovninger, der skal sikre mere varieret skov.

2) Klydesø er et vigtigt område for rastende og ynglende ande- og vadefugle. Området omkring Klydesø er, sammen med Aflandshage på Sydamager, vildtreservat uden offentlig adgang.

4) Kystarealerne øst for Kongelunden, ved Sydvestpynten, Kofoeds Enge og Aflandshage er strandeng, sandrevler og lagunesøer, der bestandigt er under forandring ved naturlige kystprocesser. Området er levested for mange vadefugle, som fx dobbeltbekkasin og viber. De oprindelige strandenge har aldrig været opdyrket. De afgræsses i dag af kvæg og heste.

Landskab og geologi

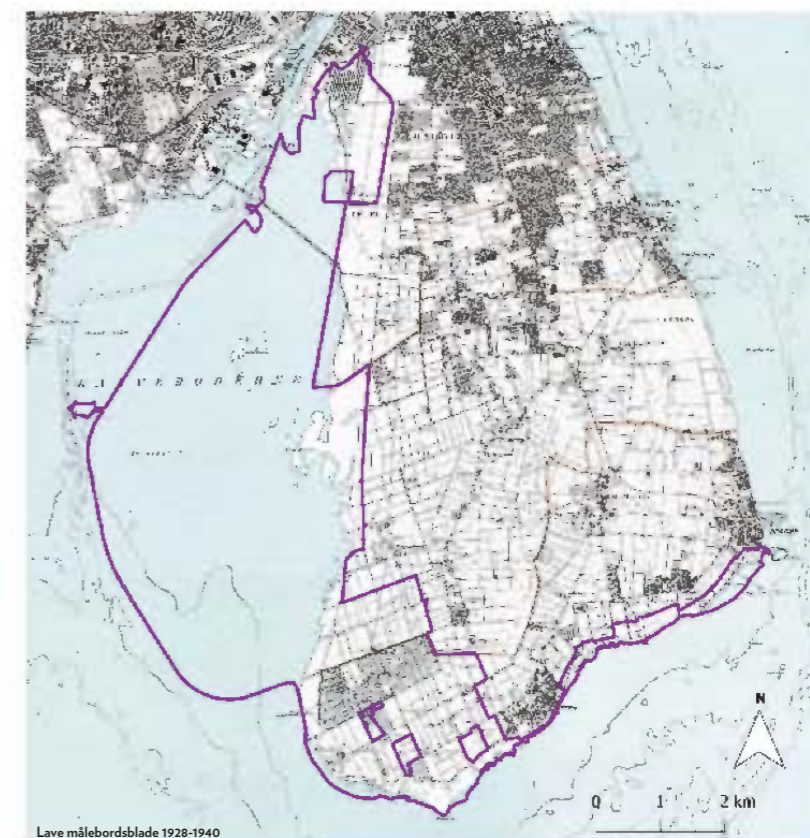
Landskabet i Naturpark Amager har tre dannelseshistorier, der alle fortæller om unge havskabte landskaber.

De kystnære landskaber, ved Kongelunden og Sydamagers kystlandskab, består af hævet havbund fra stenalderhavet. I stenalderen var vandstanden i havet højere end i dag, og Amager bestod kun af en moræneø. Da isen smeltede, steg vandstanden, men samtidig begyndte landskabet at hæve sig, da isen ikke længere tyngede landskabet. Langsomt rykkede stenalderhavets kyst sig ud til den daværende kystlinje, og nyt land dukkede op.

Dele af Amager Fælled, og størstedelen af Kalvebod Fælled er skabt af mennesker. Tidligere bestod området af lavvandede havområder, lavtliggende strandenge og småøer. Kalvebod Fælled, også kaldet Vestamager, blev under 2. verdenskrig gjort til land ved en omfattende inddæmning af næsten 2.500 ha.

Fra 1950'erne blev vandområdet nord for Sjællandsbroen og til den gamle kyst fyldt op med dagrenovation og bygningsaffald, så området voksede og blev del af den nuværende Amager Fælled.

Lave målebordsplade 1928-1940.
På kortet ses landskabet før inddæmning og opfyldning. Naturparkens afgrænsning er vist med lilla.

Lave målebordsblade 1928-1940

De særlige dyre- og plantearter

Naturpark Amager er levested for en række sjældne og særlige arter. Planter som kødfarvet gøgeurt, sumphullæbe, skovhullæbe, ægbladet fliglæbe, maj gøgeurt, brændeskærm, øresunds hønsetarm og blå iris. Siden 2016 har man de fleste somre fundet den sjældne orkidé riddergøgeurt på Amager Fælled. Denne orkidé findes kun ganske få steder i Danmark.

Naturpark Amager er med sine åbne og våde områder en af de vigtigste lokaliteter i Østdanmark for ynglende vadefugle. Her finder man strandengsfugle som strandskade, vibe, stor præstekrave, dobbeltbekkasin, rødben og klyde, og truede arter som stor kobbersnepe, engryle og brushane er blevet set yngle i naturparken de seneste år. Herudover finder man også rørdrum, traner samt den smukke sølvhejre i naturparken.

Naturparken er også et rigtig godt område for padder, som nyder godt af de mange lysåbne vådområder og kanaler i området.

Padder, som skrubbtudse, grønbroget tudse, spids- og butsnudet frø, grøn frø, samt stor og lille vandsalamander lever ligeledes i naturparken. I 2018 og 2019 blev der genudsat strandtudser i et EU Life projekt, hvor man også udførte paddeskrab (et lavt vandhul med skrå sider) og etableret overvintringssteder med det formål at forbedre deres levevilkår. Der er ligeledes udsat en mindre antal strandtudser i 2024, i forbindelse med et opdrætsprojekt på Naturcenter Amager.

Mange sjældne insekter er også at finde i Naturpark Amager, fx sommerfuglen ilia, som man kan være heldig at finde i Pinseskoven og på Amager Fælled, nogle af de eneste steder i Danmark. Andre sjældne sommerfugle som man bl.a. kan finde på Amager Fælled er iris og det hvide W. Også flere sjældne biarter som fx tornbi, plettet panserbi, tagrørsmaskebi og ærtehvepsebi er i 2019 fundet i naturparken i nærheden af den nye byskov.

1) Rørdrum er en af de mest særprægede danske fugle. Det er en mellemstor hejre med længdestribet, gyldenbrun fjerdragt. Den er sky og lever skjult, men man kan være heldig at høre dens særprægede stemme, som lyder som når man puster i en flaske. Den har ikke ynglet på Kalvebod Fælled siden 2013, men ses på trækk i foråret.

2) Havnørnen yngler i Naturpark Amager. Her på billedet får den monteret en gps sender, så vi kan følge dens færden.

3) Sumphullæbe er en 7-65 cm høj orkidé med hvidlig læbe med gule pletter. Den er blot en af de mange forskellige orkidéarter man kan finde i Naturpark Amager.

4) Ili sommerfugl, blev fundet i Pinseskoven første gang i 2011.

5) Klyden, som Klydesøen er opkaldt efter, er let genkendelig med sin sort-hvide fjerdragt og opadkrummende næb.

6) Blå iris og øresunds hønsetarm findes kun enkelte steder i Danmark. Blå iris er 30-60 cm høj, har brede blade og blomstrer i juni og juli.

7) Grønbroget tudse er 6-9 cm lang. Tudsen har en grålig farve og grønne pletter med sort kant. Hannen har en kvækpose, som kan pustes op. Tudsen kaldes også en fløjtetudse, da dens kvækken lyder som fløjtetriller.

Naturbeskyttelse og planer

Naturen er sikret og beskyttet gennem fredninger og udpegninger. Fredningerne og udpegninger understøttes i Naturpark Amager af naturpleje og langsigtet planlægning. Det er vigtigt at se de mange udpegninger og beskyttelsesinitiativer i et samlet perspektiv. Dette for at tilgodese og styrke udviklingen af naturparkens natur og sikre, at der ikke sker en opsplitning og reduktion af naturen. På grund af sin betydelige størrelse er der potentiale i at videreudvikle naturparken henimod en øget biodiversitet.

Naturparkplanen er en opsummering de juridisk gældende planer for naturforvaltningen i Naturparken. Det er de 5 årlige plejeplaner med ophæng i de forskellige fredninger, Natura2000planer og Natura2000 plejeplaner, som fastsætter rammerne for forvaltningen. Disse planer vil indeholde de konkrete forslag til plejeindgreb.

Fredede områder

Det meste af Naturpark Amager er fredet. Kalvebod Fælled og den sydlige del af Amager Fælled blev fredet ved Kalvebodkile-fredningen i 1990. Den nordlige del af Amager Fælled blev fredet i 1994. Kystområdet på Sydamerager i Dragør Kommune blev fredet i 2004. Det fredede areal er samlet på ca. 2.900 ha. Hvis den østlige del af Amager Fælled indlemmes i fredningen, vil 85% af Naturpark Amager være fredet. I dag er 83% af naturparkens arealer fredede.

Fredning af Sydameragers kystområde skal beskytte de biologiske, landskabelige og kulturhistoriske værdier i kystområdet. Yderligere er det målet at forbedre mulighederne for fritidsaktiviteter, tilgodese de videnskabelige interesser samt at sikre opfyldelsen af Danmarks internationale forpligtigelser om at værne om naturværdierne i henhold til Natura 2000. Kystområdet er inddelt i 8 delområder ud fra områdernes natur og anvendelse, hvor der til hvert område knytter sig særlige bestemmelser.

Kalvebodkile-fredningen skal sikre opretholdelse af og muliggøre en forbedring af de biologiske og landskabelige værdier. Samtidig skal den fastholde og regulere almenhedens ret til færdsel i området og dets anvendelse til fritidsformål i øvrigt. Det fredede område inddeler naturparken i 5 delområder. I de nordlige arealer tættest på byen (område 1,2,3 og 5), lægges der særlig vægt på at tilgodese de rekreative muligheder og hensyn. Mens der i delområde 4, der dækker den sydlige del af Kalvebod Fælled, lægges særlig vægt på at passe på naturen og sikre de biologiske interesser. I 2019 besluttede Folketinget at ændre fredningen, så to mindre områder blev udtaget af fredningen.

Fredningen af den nordlige del af Amager Fælled skal sikre en opretholdelse og muliggøre en forbedring af områdets biologiske, landskabelige og rekreative værdier under hensyntagen til de kulturhistoriske interesser, der er knyttet til området, samt at fastholde og regulere almenhedens ret til færdsel i området og dets anvendelse til fritidsformål i øvrigt. I 2019 blev der igangsat en proces for at revidere

og udvide fredningen, så den også rummer naturområdet i Ørestad og det tidligere byggefelt ud for Sundby Metrostation.

Natura 2000-områder

Store dele af naturparken er udpeget som Natura 2000 areal (Internationalt habitat og fuglebeskyttelsesområde), der dækker strandengs- og kystarealerne samt vandfladen langs kysten. Området omfatter ca. 2.200 ha på land, svarende til omkring 63 % af naturparkens areal. Natura 2000 området omfatter naturområder med betydning i europæisk sammenhæng og er udpeget på baggrund af en række plante- og dyrearter, herunder fuglearter som skarv, rødbrum, knopsvane, troland, skallesluger, rørhøg, fiskeørn, vandrefalk, plettet rørvagtel, klyde, almindelig ryle, havterne, dværgerterne og mosehornugle. Samt en række naturtyper: Sandbanke, lagune, bugt, enårig strandengsvegetation, strandeng, grå/grøn klit, klitlavning, kalkoverdrev og surt overdrev.

Vildtreservat

Aflandshage på Sydamerager og hele Kalvebod Fælled fra motorvejen og syd på samt farvandet ud for kystlinjen er vildtreservat. Det er et areal på ca. 2.160 ha. Hele området er omfattet af bekendtgørelsen om Amager Vildtreservat. Den indeholder bestemmelser om blandt andet færdsel, jagt og den rekreative udnyttelse. Alt sammen afvejet i forhold til fuglebeskyttelsen. I området omkring Klydesøen og Aflandshage er der ikke offentlig adgang netop af hensyn til fuglelivet i områderne.

Beskyttede naturtyper

Store områder er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens §3. Det er områder med strandeng, overdrev, eng, mose og søer. Det samlede §3 areal er ca. 2.200 ha svarende til omkring 63 % af naturparkens areal. Der er forbud mod tilstandsændringer i områder med beskyttede naturtyper.

Fredsskov

Fasanskoven, Pinseskoven, Kongelunden og enkelte skovpartier på Amager Fælled er fredsskov. Fredsskov er skov, der skal bevares som sådan. Hele Pinseskoven blev i 2019 udlagt til urørt skov. Fasanskoven og Kongelunden er desuden udlagt til urørt skov. Urørt skov er skove, hvor skovdriften er ophørt, og som med tiden får mange gamle træer, døde stammer og en stor biodiversitet.

Strandbeskyttelseslinje

Langs med Kalvebod Fælled og Dragør Kommunes kyst er kystlandskabet omfattet af en strandbeskyttelseslinje. I det åbne land ligger strandbeskyttelseslinjen typisk 300 meter fra kysten og i bebyggede områder er den typisk 100 meter eller mindre fra kysten. Indenfor beskyttelseslinjen er der som hovedregel forbud mod tilstandsændringer herunder byggeri.

Fingerplan

Størstedelen af naturparkområdet er i Fingerplanen udpeget som grøn kile med fokus både på områdets rekreative funktion, og grønne korridorer som levested for planter og dyr. Naturparken er særlig, fordi det ligger ekstraordinært tæt ved hovedstadsområdets centrale og tætteste del.

Fredning i Naturpark Amager

	Fredning af Amager Fælled Nord		Kalvebodkile fredningen Delområde 1-5		Fredning af Sydameragers kystområde		Naturparkens områdeafgrænsning
							Kommuneafgrænsning

Kort over Natura 2000-områder, Vildtreservater og §3 områder findes i bilag 3-5

Naturpleje

Der arbejdes løbende med at forbedre levestederne for dyre- og plantearter i Naturpark Amager.

For at bevare de store lysåbne strandenge og strandoverdrev kræver det løbende at de blive plejet med græsning, høslæt eller afbrænding. Nogle steder er det navnlig de invasive arter som gyldenris, japansk pileurt, bjørneklo og rynket rose, der udgør en trussel. Ligeledes er opvækst af træarter i de åbne naturtyper en udfordring. Der sættes også ind overfor invasive dyrearter som fx mink og signalkrebs i søer og vandløb. Det er en indsats som løbende skal vedholdes og styrkes for at holde de invasive arter tilbage.

Risiko for udtørring har også en effekt på naturen og forringer især vadefuglenes fourageringsmuligheder. Derfor tilføres der saltgrundvand fra grundvandssænkningen under Øresundsforbindelserne. Dette vand

ledes ud på Koklapperne for at holde denne del af Kalvebod Fælled mere fugtig, hvilket også gavner den mere salttolerante strandengsflora. Man har også gennemført et projekt, som leder ekstra grundvand til de nordlige arealer på Kalvebod Fælled. Dette for at sikre at arealerne er tilpas våde, så de særlige arter kan yngle her.

Naturparkens parter bruger tilsammen et stort beløb til drift og pleje af arealer inden for naturparken, og koordinerer plejen på tværs, så vidt det er muligt. I dag sker der en omfattende pleje af strandenge og enge, der afgræsses med kvæg, får og heste. Nogle steder bliver der slået hø, og de arealer der ikke er tilstrækkeligt godt afgræsset bliver brændt af. Der er også godt styr på at regulere menneskers færdsel og fx jagt, sejlskud og kitesurfing, så de mest sårbare områder ikke forstyrres.

I det følgende er eksempler på naturpleje og samarbejder i naturparken:

Foto: Martin Kunzendorf

1) På Amager Fælled er der etableret græsningsfolde på 20% af arealerne. Området afgræsses hele året af skotsk højlandskvæg og Exmoor ponyer. Der er også etableret en mindre fårefold i et område, der er præget af japansk pileurt. Fårene passes af et frivilligt laug. Derudover passer Københavns Kogræsserlaug køer og heste. Der er planer om at udvide afgræsningen af Amager Fælled.

Foto: Dragør Kommune

Foto: Martin Kunzendorf

Foto: Naturstyrelsen

Foto: Martin Kunzendorf

2) Brændeskærm er sjælden og udrydningstruet. Naturpark Amager er det eneste voksested for brændeskærm i Danmark, og den findes ved Amager Fælled, Aflandshage, Hestefælleden ved Kongelunden, Kalvebod Fælled og Dragør Sydstrand. Voksesteder er flere steder blevet indhegnet og beskyttet, da fx afgræsning kan true planten.

4) Pinseskoven blev i 2019 udlagt til urørt skov, hvilket betyder, at man ikke fjerner dødt ved eller på anden vis dyrker skoven med træproduktion for øje. På sigt vil det betyde flere gamle rådne stammer, som er godt for nedbrydersvampe, insekter og dermed også fuglelivet.

3) Naturpleje langs Sydstranden med kvæg. Dragør Kommune varetager hegningen og TAMU-Center Dragør har stået for dyrene. Opgaven med afgræsning udbydes i slutningen af 2024. Afgræsningen holder store dele af strandengene lysåbne, og samtidig er de gamle blegediger blevet synlige i strandengslandskabet.

5) I 2018-21 er der blevet gjort en stor indsats for at få strandtudsen tilbage på Kalvebod Fælled gennem et EU Life projekt. Der er udført 25 paddeskrab, samt ændrede grøfteprofil på ca. 8 km stikgrøfter. Desuden er der udsat 3.500 strandtudser i perioden 2018-24. Målet er at få strandtudsen tilbage som en levedygtig bestand på Kalvebod Fælled efter at den forsvandt fra området i 00'erne. I foråret 2024 er der konstateret kvækkende strandtudser i udsættelsesområdet.

Målsætning

I Naturpark Amager er naturen omdrejningspunkt, og udvikling af Naturparken skal ske med afsæt i naturen. Det langsigtede mål for Naturparken er, at naturen fortsat forvaltes, så dens kvalitet styrkes. Naturen skal være robust over for fx klimaændringer, og der skal arbejdes aktivt med forvaltningen af naturen. Særligt sårbare naturarealer skal holdes fri for færdsel og unødigt forstyrrelse. Det gøres ved:

- At sikre naturen som omdrejningspunkt for Naturpark Amager
- At sikre en gunstig bevaringsstatus for naturparkens naturtyper og arter, særligt knyttet til udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området (Habitat og Fuglebeskyttelse) samt til Naturstyrelsens handlingsplan for truede engfugle.
- At naturpleje sikrer de åbne udsigter og lysåbne naturtyper
- At naturens mangfoldighed i plante- og dyrelivet beskyttes og udvikles ved en målrettet naturforvaltning og bekæmpelse af invasive arter
- At levevilkår for sjældne og beskyttede arter sikres og forbedres.
- At hydrologien inden for naturparken styrkes hvor det er muligt, f.eks. ved fortsat lukning af vandingsgrøfter og genskabelse af vådområder.

Vi er allerede godt i gang

- Mere saltholdigt vand ledes ind på strandene fra marts-august for at tilgodese den salttolerante strandengsflora og skabe bedre habitat for vadefuglene i ynglesæsonen
- Rydning af opvækst og høslæt af orkidéengen ved golfbanen på Kalvebod Fælled udføres løbende
- Skansehuller på Hestefælleden er blevet oprenset, for at forbedre forhold for padder og vadefugle
- Flere grøftetilkastninger på Kalvebod Fælled er udført, som sikrer bedre fugtighedsforhold på engene
- Bekæmpelse af newzealandsk korsarve ved omlægning af vandhuller på Kalvebod Fælled samt en stor indsats mod gyldenris og japansk pileurt på Amager Fælled
- Pleje af vandhuller og etablering af nye. Gennem et EU-Life projekt er der udført 25 paddeskrab på Kalvebod Fælled og udsat 2000 strandtudser.
- Sprængrotte ved Sneppestien er indrettet til flagermus
- Pinseskoven, Fasanskoven og Kongelunden er udlagt til urørt skov.
- Plantning af Byskoven på 14 ha er fuldendt og arealerne efterlades nu til naturlig udvikling med enkelte plejeindgreb for at øge biodiversiteten. I 2023 blev der indsamlet frø på nærliggende strandene som blev spredt på de lysåbne arealer for at understøtte den lokale biodiversitet.
- Forsøg med helårsgræsning med heste på Amager Fælled.

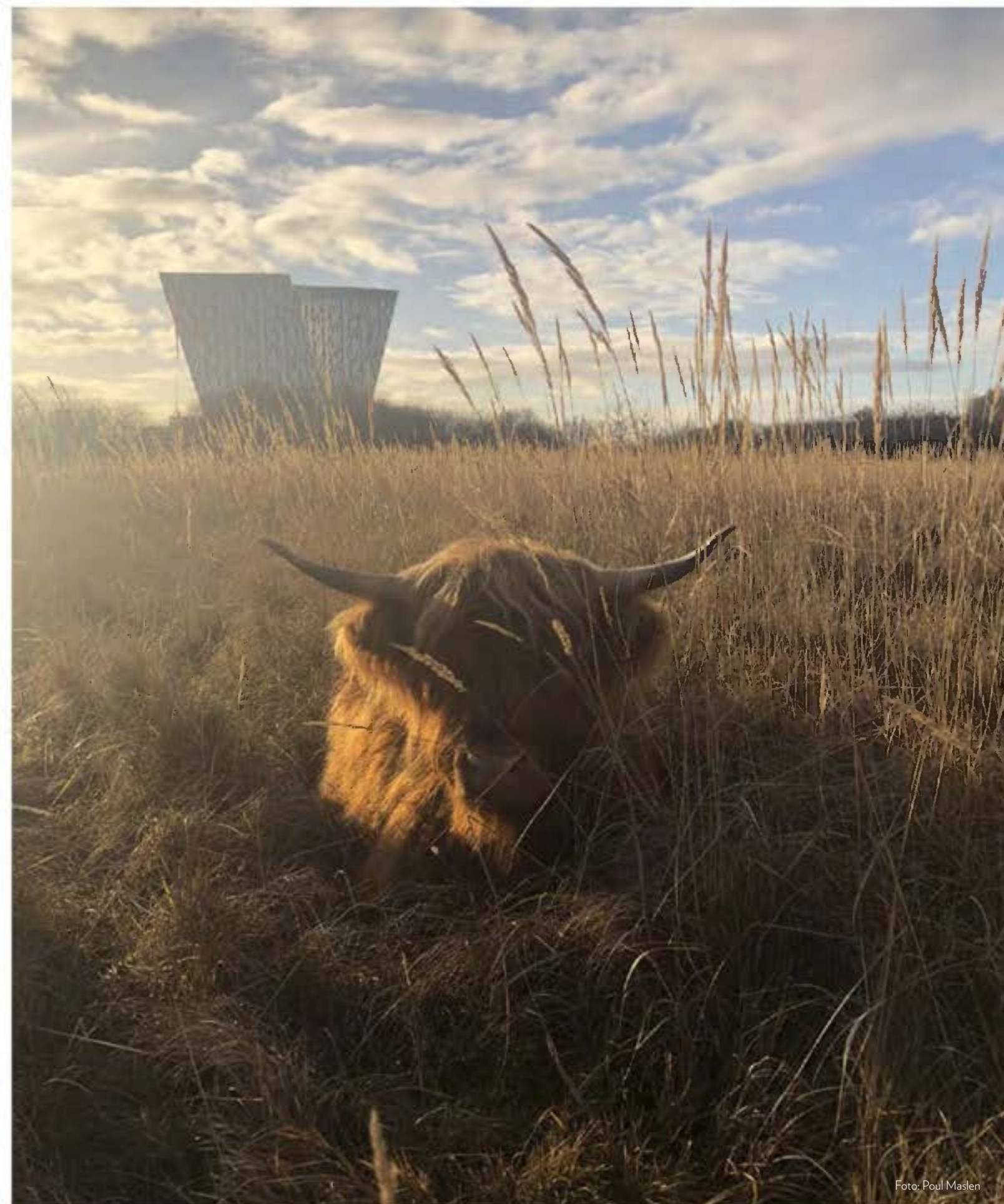
Indsatser

I Naturpark Amager vil der i perioden 2025-30 arbejdes for:

- At partnerskabet arbejder med naturen som omdrejningspunkt, herunder i planperioden afholder temamøde om Naturparks Amager.
- At initiativer vedrørende pleje og drift inden for naturparken koordineres og styrkes mellem naturparkens parter
- At bekæmpe invasive plantearter som japansk pileurt, gyldenris, bjørneklo mfl. Dette gøres blandt andet med slåning eller manuel opgravning og primært med afgræsning.
- At der fortsat sker en målrettet regulering af mink- og rævebestanden for at fremme jordrugende engfugles ynglesucces
- At søer, kanaler og vandhuller holdes delvist lysåbne samt etablere flere vandhuller for at fremme vilkårene for padder
- At pleje de lysåbne naturtyper med høslæt og græsning, herunder flere områder med helårsgræsning, og afbrænding
- At sikre levesteder for sjældne planter som brændeskærm, sumphullæbe, Øresunds hønsetarm, blå iris, orkidéer og kødfarvet gøgeurt
- Delvis nedtagning af det gamle militærhegn, så dåvildtet kan få adgang til Kongelunden, hvor græsning kan øge biodiversiteten
- At inddrage forslag ift. naturpleje fra Friluftsrådet, Danmarks Naturfredningsforening og Dansk Ornitologisk Forening i arbejdet med at udpege kommende indsatser.
- At bekæmpe invasive fisk, krebs og skildpadder i søer og kanaler

I den kommende 5-årige periode vil vi arbejde løbende med alle indsatser, men de to første år prioriteres:

- At der sker en koordinering af bekæmpelsen af invasive arter på tværs i naturparken
- At etablere flere engarealer til gavn for flora og fauna. I sidste periode blev 30 ha etableret og Naturstyrelsen har bl.a. planer om yderligere 5 ha. eng ændres fra græsning til høslæt i kommende periode.
- At pleje den lille eng syd for Storehøj med sumphullæbe og gøgeurt (orkideer)
- At oprense grøfter og etablere flere vandhuller på Amager Fælled
- At eksperimentere med slåning med opsamling i Sydamagers kystlandskab som supplement til afgræsning med henblik på at styrke de lysåbne naturtyper
- På Kalvebod Fælled ændres grøfteprofilen på de mange stikgrøfter, så de bliver betydeligt bredere og lavere, til gavn for vadefugle og sjældne padder
- Grøfteprofilen på ca. 8 km stikgrøfter på Kalvebod Fælled er blevet ændret fra smalle og dybe, til bredde og lave. via finansiering fra 15. Juni fonden.
- Planer om rydning af tæt krat i udvalgte områder af naturparken.
- Etablering af nye vandhuller ved Byskoven
- Mere afgræsning af Amager Fælled, særligt helårsgræsning til gavn for biodiversiteten.
- Afholde tematiseret debat om naturplejeindsatser med inddragelse af eksperter og foreningsliv ift. at sætte fokus på naturen og naturplejeindsatser.

KULTURARV

Hele landskabet i Naturpark Amager fortæller en særpræget kulturhistorie om landindvinding, militær anvendelse og om friluftsliv som kulturhistorie. Det er kulturhistorisk overvejende et ungt landskab, hvor det er den nyere tids historiske spor, der genfindes i kulturlandskabet. Men naturparken som helhed har spor fra jægerstenalderen til nutidens store infrastrukturanlæg.

Kulturhistorien i landskabet

Amager Fælled, der bl.a. omfatter det oprindelige Sundby Overdrev, var tidligere strandeng, der blev brugt til kvægræsning indtil 1920'erne. Arealet er siden 1680 også blevet anvendt til militære øvelser, først til tungt artilleri, senere mest til riffel og pistolskydning. Den militære fortid er afspejlet i ejerlavsbetegnelsen Excerserpladsen og i bevarede bygninger, fx barakker og hal til en observationsballon, langs kanten af naturparken ved Artillerivej. Fælleden lå efter datidens målestok et godt stykke udenfor byen, hvilket gjorde den egnet som en af flere henrettelsespladser på Amager op igennem 1800-tallet. Først efter 2. verdenskrig blev det lavvandede område fyldt op med renovation og byggeaffald mv. til det omfang, det har i dag.

Kalvebod Fælled var oprindeligt vand. Arealet blev inddæmmet i 1940'erne som et beskæftigelsesprojekt under 2. verdenskrig. Herefter blev området overtaget af militæret som nyt øvelsesterræn og blev brugt til øvelsesskydning helt frem til 1970'erne. Militæret forlod Kalvebod

Fælled i 1984 og overlod arealet til Naturstyrelsen og Københavns Kommune, der åbnede det for offentligheden. Inddæmningen, og den senere brug til militært øvelsesterræn, spiller en stor rolle for Københavns fysiske udvikling og for hele Københavnsområdets kulturhistorie.

Kongelunden var tidligere fælles græsningsarealer for St. Magleby. Kongelunden er tilplantet i to etaper. I perioden 1818-45 blev 160 hektar anlagt som privat skov. Initiativet til Kongelunden kom fra Jonas Collin, der var præsident for det Kgl. Danske Landhusholdningsselskab. Det oprindelige formål var, at sikre gavntre og brændsel til det ellers skovløse Amager. Skoven blev senere statsskov og brugt til kongelige jagter, og Kongelundens Fasaneri (1840-1929) forsynede kongehuset og flere store godser med fasaner til jagt. Kongelunden blev i 1920'erne åbnet for offentligheden og har siden været et yndet udfugtsmål. Tidligere fandtes traktørsted med keglebane og dansehal i skoven. Fra 1989 til i dag er der tilplantet yderligere 164 hektar i Dragør og Tårnby Kommuner.

Sydamagers kystlandskab indeholder flere spor af bopladser fra jægerstenalderen. Bopladsernes placering vidner om, hvordan kystlinjen har ændret sig. Langs Dragørs kyst er der spor af nye og gamle volde, der har værnet landskabet mod oversvømmelser. På Dragør Sydstrand ses tangdiger omkring de kystnære enge, der har været periodevis oversvømmede og brugt som blegeenge. Særlig tydelig er militærhistorien i området. Dragør Fort, Kongelundsfortet og en række skanser er en del af Københavns befæstningsring. Dertil kommer militærets nyere anlæg ved Aflandshage, der er lukket for offentligheden.

NIKE-batteriet på det sydlige Kalvebod Fælled som det så ud i 1960'erne. (Tårnby stads- og lokalarkiv, B10452)

Foto: Dragør Kommune

Spor og fortællinger

Landindvinding

Inddæmningens historie og spor i landskabet er en forudsætning for at forstå hele områdets natur- og landskabsudvikling. Det er et menneskeskabt landskab.

Staten opførte i 1939 til 1945 dæmningen, der betød, at man kunne gå i gang med at skabe et stort tørt landområde på indersiden af dæmningen. Formålet var primært at skabe et nyt militært skydeterræn. Der blev bygget to pumpestationer og gravet et omfattende netværk af pumpekanaler og stikgrøfter på det ny inddæmmede areal, for at fjerne vandet fra området. I alt blev der inddæmmede et areal på 2.800 hektar.

De lange pumpekanaler og mange stikgrøfter i området og den lange dæmning er den dag i dag fortsat inddæmningens tydeligste spor. Dæmningen er i 2009 til 2012 – i forbindelse med et af Danmarks største klimatilpasningsprojekter – yderligere blevet forstærket og forhøjet fra 3,7 meter til 5,9 meter. I 2018-19 er dæmningen ydermere blevet forlænget med et landdige fra Kongelunden til Ullerup.

Samlet set er dæmningen og diger designet til at holde havvandet ude og beskytte især boliger, industri, tekniske anlæg, motorveje, metrolinjer, bydelen Ørestad m.m. på det vestlige og sydlige Amager mod stormflod. Tidligere var de to pumpestationer, Nordre- og Søndre Pumpe, med til at tørlægge området inden for dæmningen. I dag sikrer de, at vandstanden på Kalvebod Fælled kunstigt holdes på et niveau, der skaber de bedste levevilkår for områdets vand- og vadefugle. Søndre Pumpe, der i dag er lukket for offentligheden, vil i 2025 blive åbnet op for alle, så man kan se de fungerende pumper og opleve en udstilling, der formidle landindvindingens historie.

Skanser og militære anlæg

Københavns Befæstning består af et stort antal forter og batterier. En del af dem kan opleves i Naturpark Amager. Langs Sydamagers kyst blev der under 1. verdenskrig anlagt batterier, skanser og skyttegrave langs kysten. I Kongelunden er dele af Søndre og Nordre Skovskanse bevaret i Sydamergerstillingen, som i 1916 blev opført mellem Dragør Fort og Kongelunden. På sydspidsen af Amager ligger Kongelundsfortet, der blev bygget under 1. verdenskrig (1914-1916), som et kystbatteri. Fortet blev i 1930'erne bygget om som en konsekvens af Tysklands oprustning, og endnu engang ændret i den kolde krig efter 2. Verdenskrig. I 1950'erne blev fortet indrettet som base for luftværnsraketter, der skulle imødegå truslen fra Warszawapagten. Selve fortet fungerede som radarstation, og de store platforme, man kan se i dag, stammer fra

denne tid. I 1982 blev fortet nedlagt som militært anlæg, og er nu udsigtspunkt og støttepunkt for mange naturaktiviteter for børn og unge. I nærområdet kan man også opleve Dragør Fortet der blev anlagt 1910-1915 på en kunstig ø syd for Dragørs gamle bydel. Dragør Fortet er privatejet og rummer i dag faciliteter for konferencer og selskaber. På Kalvebod Fælleds sydlige del ligger også det gamle NIKE Raket batteri ved Hejresøen som en del af koldkrigshistorien. Anlægget er bevaret og rummer i dag blandt andet brænde, grej til naturvejledning og skovhjælpernes aktiviteter.

Ud over fort og batterier kan der på de gamle skydearealer opleves en række gamle skydehøje. Der er i alt 9 kunstige høje, hvor der på flere er en fantastisk udsigt over naturparken. Der er også store betonblokke på de gamle skydearealer på Kalvebod Fælled. De har simuleret bygninger og byer i terrænet. På gamle militære skydekort over området kan man læse, at betonklodserne var navngivet, som f.eks. mejeri og benzinstation. Nord for Ugandavej findes også granathuller som et markant vidnesbyrd om militær aktivitet. Hullerne ses tydeligt på luftfotos.

Friluftsliv

Fra slutningen af 1800-tallet begyndte landliggerlivet med sommerhuse og badeanlæg at vinde indpas. Badeanstalten ved Dragør Søbad syd for Dragør Fort er et spor, der vidner om friluftslivets begyndelse i området. Kongelunden er også et af de første udflugtsmål for de friluftssøgende storbyborgere. Langs hele naturparken ligger gamle og nye kolonihaveforeninger. Amager blev tidligt et yndet sted for nytte- og kolonihaver for storbyens befolkning.

De store anlæg

Naturpark Amager og navnlig Kalvebod Fælled er påvirket af en række store anlæg, der bidrager til naturparkens særlige karakter, og som fortæller om områdets udvikling. Der er lufthavnen tæt på, Øresundsforbindelsen, Ørestad, motorvejen med højbro over Kalveboderne og jernbanen i områdets nordlige del. Ligesom Avedøreværket på Sjællandssiden udgør en karakteristisk kontrast til naturområdet.

Stednavne der sladrer

Naturpark Amagers historier kan aflæses i sted- og vejnavne, der rummer et stort formidlingspotentiale. Navnet Kalvebod betyder eksempelvis små undersøiske skær, så Kalveboderne var tidligere farvandet med de undersøiske skær. Ordet fælled er sammensat af de gamle ord for 'fæ' og 'land' og henviser derfor til, at det var græsningsareal. Nordre Klapper, Koklapperne og Svenskeholm var øer i Kalvebod Løb

før inddæmningen. I naturparken findes også Svenskehøj, Granathøj og Granatvej, Reservatvej, Kanalvej, Dæmningsvej, Fasanstien, Jægerstien, Collins Høj, Skydebanevej, Militærvej, Krudttårnsvej og Artillerivej, der fortæller om områdets historie og anvendelse.

Tilpasning til fremtidens klima

Landskabet vil fortsat ændre sig i fremtiden, og kulturarven vil tilføres flere lag og facetter. Helt konkret forventes havspejlet og grundvandspejlet at stige i fremtiden, og kraftigere vinde kan medføre forhøjet risiko for stormflod. Ingen ved hvor meget havet og grundvandet vil stige eller hvor meget klimaforandringerne vil ændre forudsætningerne for byen og landskabet i fremtiden. Kalvebod dæmningen er i 2009-12 blevet forstærket med en forhøjelse af dæmningen på 2,2 meter, og med anlægget af Ullerupdiget i 2018-19 gennem Kongelunden til Tømmerupvej, blev den vestlige del af Tårnby kommune og Kalvebod Fælled sikret imod et bagomløb i tilfælde af stormflod. Også i de kommende år forventes der flere nyanlæg af diger inden for naturparkens område som

Mænd, muskler og tipvogne skabte den 13 kilometer lange dæmning i besættelsens første år. I perioden var mange arbejdsløse beskæftiget ved det store inddæmningsprojekt.

Foto: Tårnby Stadsarkiv

led i klimatilpasningen. Arbejdet med kystsikring er højt prioriteret og der arbejdes på tværs af myndigheder for at finde de bedste løsninger

Potentialer og udfordringer

Mange af de kulturhistoriske spor i Naturpark Amager er ikke direkte synlige, eller der er tale om mere utraditionelle kulturspor. Det stiller krav til formidlingen og til arbejdet for at synliggøre historierne. Områdets historier rummer store potentialer for at blive sat i spil og give naturparken merværdi i form af nye oplevelser for brugerne.

Naturpark Amager rummer et stort potentiale for at tydeliggøre den historiske dimension. De nye velkomstindgange vil være oplagte steder at sætte fokus på kulturhistorien i formidlingen, ligesom Søndre Pumpe vil blive en central formidlingsstation med potentiale til at blive et udflugtsmål for besøgende i parken. Der er også potentiale i at tydeliggøre og formidle de militærhistoriske anlæg inde i naturparken som fx batterier og udkigshøje.

Foto: Naturstyrelsen

Målsætning

I Naturpark Amager er det langsigtede mål at styrke brugerens kendskab til kulturhistorien og synliggøre de skjulte spor og fortællinger i landskabet. Samtidig ønskes også at sætte fokus på den mere dynamiske kulturhistorie ved at trække tråde fra fortiden til nutiden og fx sætte fokus på nutidens formgivning af landskabet. Det gøres ved:

- At kulturarven og de historiske spor i landskabet bevares, synliggøres og gøres tilgængelige
- At kulturarven og stedets historie og fortællinger indgår aktivt i formidlingen af Naturpark Amager
- At viden om kulturhistorien udbygges løbende

Indsatser

Det betyder, at der inden for Naturpark Amager i perioden 2020-2025 arbejdes for:

- At formidle og synliggøre landskabets dannelseshistorie i Naturpark Amager fra vand til land
- Aktivt formidle kulturarven i forbindelse med de nye velkomstindgange og ved Søndre Pumpe
- At synliggøre og formidle de militære anlæg og sammenhængen til Københavns befæstningsring, så naturparkens forsvars-, befæstnings- og koldkrigshistorier bliver en del af naturparkoplevelsen
- At gøre de kulturhistoriske spor mere synlige og tilgængelige, herunder mange af de gamle skydehøje på Kalvebod Fælled, som også kan fungere som et udflygtsmål i sig selv
- At formidle naturparkens fortællende stednavne og fortællingen om landskabsudviklingen i formidlingsmateriale

Vi er allerede godt i gang

Særligt ved Kongelundsfortet er faciliteter og oplevelsen af fortet i landskabet blevet forbedret. Der er i den forbindelse blevet gjort en stor indsats gennem skiltning og informationsmateriale for at formidle fortets militærhistorie. Samtidig arrangeres der events som militærhistorisk løb for skolerne og historiske "hunterweekends" på Kongelundsfortet. Der er også afholdt kurser omkring kulturhistorie for lokale naturparkguider.

I den kommende 5-årige periode vil vi arbejde løbende med alle indsatser, men de to første år prioriteres:

- At der sker en opprioritering af den kulturhistoriske information særligt ved de nye velkomstindgange og ved Naturcentret
- At markere og tydeliggøre gamle punkter og skel i landskabet f.eks. skydehøjene, hangarerne og den oprindelige kystlinje på Amager Fælled
- At skabe flere events med kulturhistorisk indhold

Foto: Kumulus Agency/Walk Agency

FRILUFTSLIV OG TILGÆNGELIGHED

Naturpark Amager rummer med sine 3.500 ha og 25 kilometer kystlinje enestående muligheder for friluftsliv centralt i hovedstadsområdet. Befolkningen og dens behov for friluftsliv udvikler sig hele tiden. Mange borgere får en mere og mere aktiv livsstil, mens andre efterspørger ro og steder til at stresses af. Det stiller krav til indretningen af Naturpark Amager og giver naturparken stor betydning for borgernes livskvalitet. Derfor er det afgørende at udvikle de store potentialer for friluftsliv, som området rummer, samt at tilpasse friluftslivet til flere og nye brugergrupper.

Friluftslivet i dag

Naturparken bruges i dag til naturoplevelser og naturformidling, hundeluftning, picnicking, ridning, cykling, fiskeri, rollespil, mange motionsformer, badning, kitesurfing og til indsamling af spiselige urter og blomster. Der er også mere pladskrævende aktiviteter som fx modelflyvning, golf og skydning. Naturparken har et omfattende stinet. Flere af stierne på Kalvebod Fælled er tidligere militære veje med lange lige forløb, der medvirker til at fortælle områdets kulturhistorie. Naturparken rummer mange store udsigter, som strækker sig over flere kilometer, både i området mod byens kant og over vandet omkring. En oplevelse, der ligesom de lange lige stier, er med til at understrege Naturpark Amagers størrelse. I de fire delområder varierer mulighederne og udbuddet af friluftsliv og aktiviteter, afhængig af områdernes størrelse,

samspil til byområder og naturindhold. I udviklingen af naturparken sættes der fokus på at tænke områdernes muligheder og styrker sammen, så der skabes nye friluftsmuligheder i området tæt på byen, og hvor naturen kan bære det.

Amager Fælled har siden 1989 været udlagt til rekreative formål. Med udviklingen af Islands Brygge Syd er der yderligere skabt en tæt sammenhæng mellem by og fælled, og Bryggebroen har skabt bedre forbindelse til centrum. I dag findes der en lang række rekreative tilbud på Amager Fælled, herunder vand- og badefaciliteter, fodboldbaner, BMX-bane, modelflyvebane, motocrossbane og haveforeninger. Området er et oplagt mål for cykel- og gåture, sankning af vilde urter og bær, den daglige motion eller en gåtur i ro og fred.

Kalvebod Fælled blev åbnet for besøgende i 1984. Området rummer de store åbne vidder, hvor det er muligt at komme langt væk fra storbyens puls. Siden er der blevet anlagt cykelstier og friluftsfaciliteter, som naturlegeplads, fugletårne, fugleskjul, sheltere, primitive overnatningspladser og bålsteder. Området ligger med direkte adgang fra Ørestad Syd og Tårnby's parcelhuskvarterer.

I perioden 1991-2006 er Naturcenter Amager etableret med friluftshus, som er udgangspunkt for naturvejledning og aktiviteter, traktørsted, madpakkehus og naturskoler. Naturcenteret ligger 5 minutters gang fra Vestamager Metrostation. Her kan der lånes udstyr til at udforske eller

lege i naturen samt cykler og rulleskøjter. Kystlinjen giver mulighed for sejlads med kajak, fiskeri og bademuligheder. I perioden 2020-2024 er der desuden bygget naturskole for de mindste og etableret ildsjælehuset for alle engagerede i naturparken. Der er et rigt forgrenet net af stier, der bruges flittigt af løbere, cyklister mv. Der er i områdets nordlige del en golfbane. Der er også et skyttecenter med skydebaner. Længst mod sydvest er et fuglereservat, hvor der ikke er offentlig adgang.

Der er i dag 12 sheltere og lejrpladser på Kalvebod Fælled. De er meget populære og bliver flittigt brugt af naturparkens gæster.

Store dele af Kalvebod Fælled er hegn. Der er p.t. et ydre hegn omkring Kalvebod Fælled, som markerer områdets afgrænsning. Naturstyrelsen arbejder på at skabe mere sammenhængende natur ved at nedtage noget af hegn omkring Kalvebod Fælled i de dele af naturparken hvor det er meningsfyldt. Der er indre hegn, der omkranser dyrefolde, eller som beskytter særlige bevoksninger eller reservater. Endelig er der enkelte steder hegn, som markerer grænsen til anden virksomhed. Der er fri adgang til dyrefoldene inde i området, med undtagelse af foldene i Klydesøområdet.

På Amager findes i omegnen af 1.500 rideheste, og der er mulighed for at leje heste til turformål. Både i og uden for Naturpark Amager findes et vidt forgrenet net af ridestier. For at ride på Naturstyrelsens arealer i

Kongelunden og på Kalvebod Fælled kræves et gyldigt ridekort, mens de kommunale ridestier kan benyttes uden.

Kongelunden er én af landets meget besøgte skove. Der er et stort opland til Kongelunden, og med cykelstier langs kysten og fra det centrale Amager samt flere p-pladser er det let at komme hertil. Her findes i dag en række faciliteter, som teltpladsen ved Fælledvej, bålpladser og hundeskov. Skoven indeholder et rigt forgrenet stinet. I naturparken er en golfbane i umiddelbar tilknytning til Kongelunden.

Sydamagers kystlandskab rummer en bred vifte af rekreative tilbud, fx fugletårne, kystnære stier og badestrande. Kongelundsfortet, som ligger yderst på Sydvestpynten, udgør et vigtigt støttepunkt og området omkring fortet er under udvikling i disse år. Der gennemføres et stort antal udendørs arrangementer som klatring, orienteringsløb, kanosejlads, mountainbike, bålmad, naturformidling, fysiske militæraktiviteter, kampsport, skydning, duathlon (løb og skydning), familieidræt, Amager rundt i havkajak, festivaler for skoler i hovedstadsområdet og meget mere.

Sydvestpynten er også en særlig god lokalitet for kitesurfing. Det lave vand gør kyststrækningen tilgængelig for sejlads med småbåde. Fra Kalvebod Fælled kan man cykle gennem Kongelunden til Kongelundsfortet og Sydvestpynten. Herfra kan man cykle videre til Søvang ad mindre veje og herfra til Dragør havn og Dragør gamle by via en kyststi. På strækningen er der to restauranter/caféer.

Foto: Naturstyrelsen

Foto: Martin Kunzendorf

1) Mange cyklister ynder at tage en tur ud i naturparken, både de mere organiserede sportscyklister og de mere spontane fritidsture. Her et stop på cykelturen ved Grønjordssøen.

3) Naturpark Amager har flere legeområder. "Arken" er et stort legeområde for børn formet som et skib. Den er over 50 m lang og indeholder overdækkede læsteder, labyrinter, stendysse, teaterscener, bålsted og meget mere.

2) En stor del af Naturparken har kystlinje. Her dyrkes på flere steder vandsport. Ved sydvestpynten kan ofte ses både surfer og kitesurfer nyde vind og vand.

4) På store dele af kalvebod fælled er dyrefolde. Dyrene sørger både for afgræsning og oplevelser i landskabet.

Foto: Dragør Kommune

Foto: Martin Kunzendorf

Foto: Jacob Carlsen

Foto: Michael Oxkjær

Tilgængelighed

Naturpark Amager er i dag tilgængelig fra fem metrostationer, der er busbetjening langs området og generelt gode muligheder for at komme til med både offentlige og private transportmidler. Der findes også en række parkeringspladser i tilknytning til naturparken.

Der er i dag over 120 indgange til Naturpark Amager. I partnerskabet arbejdes strategisk med at udvikle enkelte af disse til velkomstindgange, herunder ved Friislandsvej og ved DR-byen. De nye velkomstindgange forventes indviet i den kommende periode.

På Kofods Enge i Dragør er det året rundt tilladt at færdes på stien i områdets nordlige og højest beliggende områder, og mange besøgende anvender området til gåture og anden rekreativ brug. På de lavtliggende strandenge er der færdselsforbud i fuglenes yngletid, hvilket er vist med markeringspæle. Aflandshage ejes af forsvaret og er aflukket for offentligheden.

Byranden

Naturparken er omgivet af by, og byranden strækker sig langs den nordlige grænse, langs Ørestad og længere mod syd langs parcelhusområderne. Byranden er natur tættest på byen og er en særlig vigtig zone, hvor der er potentiale for, at der kommer flere mennesker. Det er ønsket her, at der kan være hverdagsaktiviteter i naturen tæt på byen, som kan understøtte sundhed og læring. Derved knyttes naturparken sammen med de grønne områder i byen som parkerne og kanalen i Ørestad, de grønne villa- og kolonihaver etc.

Stier og ruter

I de foregående planperioder er stinettet blevet udbygget. Det er både stinettet i tilknytning til Naturcentret, men Armaminoen er også blevet udviklet som en særlig vandrute i naturparken. Arbejdet med at skabe forskellige oplevelsesruter udvikles fortsat.

Samtidig opleves der en udfordring mellem brugergrupper på stierne. Særligt er der udfordringer på de lange lige asfalterede stier på Kalvebod Fælled samt den asfalterede sti langs med kysten. Her er det særligt konflikter mellem hurtigkørende cyklister og gående. Partnerskabet har i den forgangne periode arbejdet med at finde løsninger på udfordringen bl.a. via at øge sigtbarheden, etablere

"rumle"stier der nudger nedsat hastighed for cyklister, markeringer på vejene og kampagner.

Der opleves at problemet er mindsket, men dog fortsat kræver bevågenhed og løbende indsatser. Asfalterede stier giver gode muligheder for besøgende i f.eks. kørestol at komme rundt. Tilgængelighed for handicappede er noget partnerskabet er opmærksom på ved alle nye projekter.

Ligeledes bør stierne medvirke til at styre færdslen, så den begrænses i de sårbare områder og leder aktiviteter over til de områder, der kan rumme langt flere besøgende end i dag. Der er potentiale i at kortlægge og etablere ruter af forskellig længde og med forskellige oplevelser undervejs. Eksempelvis kan de lange lige stier på Kalvebod Fælled suppleres med flere slyngede stier eller rundture, samt gøres attraktive og oplevelsesrige ved at sikre variation i bevoksning, fauna og landskab. Her kan en forbedret vejvisning for både gående og cyklister være med til at understøtte synligheden af ruterne.

Det flade land med lange strækninger er en stærk oplevelse og fortælling, men kan også virke som en hindring for besøgende og turister for at komme længere ud end Naturcenteret.

Udsigter

Naturpark Amager har med sit store flade landskab potentiale for at tilbyde spektakulære udsigter. Store Høj på Kalvebod Fælled er i sidste planperiode, gjort tilgængelig for kørestolsbrugere. Det Sydlige fugletårn på Kalvebod dæmningen er tilgængeligt for kørestolsbrugere, ligesom digekronen på Kalvebod dæmningen fra Sdr. Pumpestation til det sydlige fugletårn er gjort kørestolseget.

Der arbejdes løbende på at sikre at områderne er tilgængelige og lette at finde.

Af vigtige udsigtspunkter kan nævnes:

- Skydehøjene på Kalvebod Fælled
- De tre høje på Amager Fælled
- Bakkerne ved Trekanten i Tårnby
- Kongelundsfortet
- Volden ved Havneslusen

Projektprogrammet - Nye Muligheder

I 2016 opnåede Naturpark Amager fondsfinansiering fra Nordea-fonden og Friluftsrådet til Projektprogrammet – Nye Muligheder 2017-2021. Rigtig store dele af projektprogrammet er allerede realiseret, mens der dog er forlængelse af projektperioden, således at projektet afsluttes i kommende periode. Projektprogrammet indeholder realisering af nye velkomstindgange og nye blå støttepunkter langs kysten samt delprojektet Naturpark for alle, som indeholder en fokuseret indsats for at få de mere natur-uvante borgere til at besøge naturparken. Gennemgående i projektprogrammet ligger en målsætning om at styrke den samlede identitet og genkendelighed af Naturpark Amager, så flere kan lære naturparken at kende og få glæde af den beskyttede natur og bruge de mange friluftsmuligheder, den giver samt pladsen til ro og fordybelse. Der er skabt en sammenhængende arkitektonisk designlinje i de nye faciliteter og velkomstindgange som borgerne møder på tværs af naturparken.

Borgerinddragelse og formidling er også et gennemgående tema i projektprogrammet, og denne dimension vil blive beskrevet nærmere i de kapitler der omhandler dette.

Velkomstindgange

Naturpark Amager har i en årrække arbejdet med etablering af fire nye velkomstindgange til naturparken. De første to er færdigbyggede, de leder begge hen til Naturcenter Amager og videre ud i naturparken. Derudover arbejdes der med etablering af en velkomstindgang ved Friieslandsvej i Tårnby og en tæt ved DR Byen metrostation. Gennemgående for velkomstindgangene er, at de skaber en fælles visuel identitet og genkendelighed. Besøgende skal ikke være i tvivl om, at nu går de ind i Naturpark Amager. Fælles for velkomstindgangene er også at de skaber muligheder for ophold, læring, aktiviteter og leg i forskellige naturrum. Der er ikke tale om store byggerier, men formidlingsmæssige støttepunkter i områder hvor mange gæster naturligt ankommer til naturparken.

Velkomstindgangen ved DR Byen vil indeholde mindre bygninger til naturformidling, grejbank, toiletfaciliteter, madpakkehus samt bålpladser, borde og bænke, cykelparkering, aktivitetsområder ved den landskabelige kanal samt elementer til naturleg. Velkomstindgangen forventes at blive bygget i 2029-2030.

Velkomstindgangen ved Asger Jorns Allé har til formål at knytte by og natur sammen og lede bybefolkningen ud i naturparken. Her spiller det nye Byens Hus en rolle som et samlingspunkt med mulighed for ophold, opbevaring af grej og toiletfaciliteter. Selve velkomstindgangen

leder de besøgende igennem forskellige åbne og mere lukkede naturrum på boardwalks.

Velkomstindgangen ved Friieslandvej vil indeholde mindre bygninger der understøtter gæsternes brug af naturparken. Det vil blive etableret velkomstfaciliteter, grejbank, og samlingssted.

Velkomstindgangen ved Naturcenter Amager tydeliggør ruten fra Vestamager metrostation til Naturcentret og videre ud i naturparken. Vejen til Naturcentret er blevet mere synlig og direkte vha. boardwalks igennem både åbne og lukkede naturrum. Længere ude på Kalvebod Fælled er der opført en horisontpavillon, som fungerer som et udflugtsmål i sig selv eller et stop på vejen videre ud i naturparken.

Kysten

Som led i naturparkens fondsfinansierede projektprogram er der blevet etableret to større blå støttepunkter for naturoplevelser og friluftsliv ved kysten. De nye blå støttepunkter fungerer både som nye udflugtsmål i sig selv og som stop på vejen rundt langs Naturpark Amagers kystlinje enten fra land- eller vandsiden. Ved de to blå støttepunkter er der mulighed for forskellige aktiviteter, opleve naturformidling og gøre ophold, og begge steder er der toiletter.

Byskoven

Det blå støttepunkt ved Byskoven indeholder flydebroer og badezone og udendørsbrusere. Derudover er der et madpakkehus, der også fungerer som pejlemærke fra parkeringspladsen. Alle disse faciliteter vil sammen med diverse naturaktiviteter i den nyttilplantede Byskov i stadig stigende omfang være med til at trække besøgende ud til dette, lidt mere ukendte, område af naturparken.

Havneslusen

Det blå støttepunkt ved Havneslusen fungerer på sin vis som en indgang til naturparken nordfra. Her er det ikke muligt at bade pga. strømforholdene. I stedet er fokus på andre vandaktiviteter som fiskeri, formidling af naturen i vandet og mulighed for at lægge til med kajaker og mindre robåde. Faciliteterne ved Havneslusen består bl.a. af grejbank, flydebroer, læringspavillon, picnicområde og aktivitetsbaner. Der er opstået et aktivt foreningsliv omkring faciliteterne, som parterne fortsat vil understøtte i den kommende planperiode.

Lige syd for jernbanen ved slusen vil der også blive etableret en mindre anløbsbro til kajaker og både, hvor man har mulighed for at tage et stop, indtil slusen åbnes.

Ved de nye velkomstindgange og blå støttepunkter vil der også være fokus på adfærdsregulering ift. hurtige cyklister og hensynet til de gående.

Inden etablering af Projektprogrammets nye velkomstindgange og blå støttepunkter forudsættes, at der har været gennemført myndighedsbehandling og de nødvendige godkendelser foreligger.

Naturpark for alle

Delprojektet 'Naturpark for alle' har fokus på den sociale dimension. Projektet har til formål at gøre en ekstra indsats for at få mere 'natur-uvante' grupper til at bruge naturparken, med særligt fokus på udsatte borgere i de nærliggende boligområder som fx Urban-planen. De nye velkomstindgange, og særligt den ved DR Byen, vil være med til at understøtte aktiviteterne i Naturpark for alle.

Som et supplement til projektet er der indgået et samarbejde med DGI om projektet 'Friluftsliv og fællesskab for alle', som vil introducere børn og unge i udsatte positioner for friluftsliv og fællesskab i foreninger, med Naturpark Amager som ramme.

Tværgående aktiviteter

Projektprogrammet lægger meget vægt på kommunikation, inddragelse og formidling – i det hele taget at gøre turen ud i naturparken lettere og sjovere. Udover de beskrevne fysiske projekter er der afsat puljer til læringsrettede aktiviteter, herunder skole- og børnerettede aktiviteter, formidlings- og mobiliseringsaktiviteter og frivillighedsrettede aktiviteter.

Velkomstindgange og blå støttepunkter

- Nye hovedindgange
- Nye blå støttepunkter
- Naturparkens områdeafgrænsning
- Kommunegrænser

Projektprogrammet er støttet af Nordea-fonden og Friluftsrådet

NORDEA FONDEN
Vi gør det gode liv

Friluftsrådet

Foto: Ulrik Schack

1) Langs Madpakkepavillonen ved Byskoven kan man se eksempler på områdets mest karakteristiske planter.

2) Madpakkepavillonens flotte tagkonstruktion er en yndet redeplads for områdets svaler.

4) Fra toppen af udsigtstårnet er der et fantastisk kig ud over Kalvebod Fælled. Tårnet er 15 meter højt.

3) En bred plankesti fører fra Ørestad og ud gennem rørskoven til et udsigtstårn.

4) Inde i udsigtstårnet kan man stifte bekendtskab med områdets historie. Lige fra det blev inddæmmet for snart 100 år siden og frem til Ørestad blev bygget.

Foto: Ulrik Schack

Foto: Ulrik Schack

Foto: Ulrik Schack

Foto: Ulrik Schack

Kongelundsfortet i bevægelse

Siden april 2018 har Kongelundsfortet fungeret som en af de større indgange til naturparken. Det gamle fort er via et samarbejdsprojekt mellem Dragør Kommune og DGI Storkøbenhavn, støttet af Nordea Fonden, blevet genfødt som et aktivt og levende outdoorcenter. I projektperioden, som løb fra april 2018 til juni 2021, deltog mere end 20.000 borgere i aktiviteter på fortet. Dertil kommer alle de mange tusinde besøgende, som hvert år kigger forbi Kongelundsfortet – fx til en frokost i det fri, som et stop på deres vandretur på Amarminoen eller noget helt tredje.

I dag kører Kongelundsfortet Outdoorcenter videre på egne midler – stadig i et samarbejde mellem Dragør Kommune og DGI Storkøbenhavn. Fortet er således efter projektperiodens udløb fortsat med at være et centrum for en masse gode og aktive outdooroplevelser i naturen.

Aktiviteterne på Kongelundsfortet er målrettet både skoleklasser, foreninger, virksomheder og private borgere. Desuden har den lokale

forening Kongelundens Outdoorforening også hjemme på fortet med faste ugentlige aktiviteter.

Potentialer og udfordringer

Der ligger et stort potentiale i de nye velkomstindgange og blå støttepunkter ved kysten, både hvad angår tilgængelighed, synlighed, visuel identitet, aktiviteter, naturformidling, leg og læring. Med de nye faciliteter vil Naturpark Amager tage et stort skridt for at skabe en fælles fortælling og skabe konkrete fysiske faciliteter, som giver nye muligheder for friluftsliv og naturoplevelser.

Det næste skridt vil være at skabe sammenhæng på tværs og få den fælles visuelle identitet udbredt i hele naturparken på tværs af kommuner. Samt at arbejde med en større integrering og fortælling om de mange aktiviteter der foregår i naturparken. Dette vil bl.a. gøres ved etablering af en arrangementskalender.

Foto: Dragør Kommune

Målsætning

Naturpark Amager er det langsigtede mål at styrke mulighederne for friluftsliv og naturoplevelser. Det gøres ved:

- At naturparken tilbyder enestående naturoplevelser for alle centralt i hovedstadstadsområdet, som en kontrast til livet i byen
 - både nye og eksisterende brugere samt brugere med særlige behov
- At naturparken året rundt tilbyder en bred vifte af oplevelser og aktiviteter: Ro og rekreation, naturoplevelser, kulturoplevelser, motion, friluftsliv, leg, læring og rum for pladskrævende aktiviteter
- At naturparken spiller en større rolle for borgernes fysiske og mentale sundhed
- At naturparken udvikles til at være byens største klasseværelse både for folkeskolerne, og som case og inspiration for studerende inden for fx arkitektur, naturfag, historie eller pædagogik
- At skabe bedre tilgængelighed til og på tværs i naturparken
- At byranden giver mulighed for hverdagsaktiviteter
- At friluftaktiviteter altid sker i samspil med og respekt for naturværdierne, i lyset af at hovedparten af Naturpark Amager er omfattet af internationale naturbeskyttelsesbestemmelser samt fredningsbestemmelser, som skal respekteres

Vi er allerede godt i gang

Der er i dag mange investeringer i friluftaktiviteter og faciliteter for brugere i naturparken, såsom stier, shelters, badebroer og Naturcentret. Arbejdet med bevillingen til projektprogrammet og Kongelundsfortet i den forgange projektperiode, har betydet en omformet naturpark, som har stor betydning for brugerne af naturparken.

I den kommende 5-årige periode vil vi arbejde løbende med alle indsatser, men de to første år prioriteres:

- At etablere de nye velkomstindgange med muligheder for oplevelser og aktiviteter i byranden samt viden om hvad man kan opleve inde i naturparken
- At inddrage de gode erfaringer fra projektet 'Naturpark for alle' som afsluttes i 2025, ift. fremtidige indsatser i naturparken
- At få nye brugergrupper til at benytte naturparken gennem projektet 'Naturpark for alle' med fokus på at lave samarbejder med foreninger der understøtter udsatte brugergrupper
- At etablere korte lokale ruter, som er mærket i terræn og dermed sikre nye besøgende en tryghed.
- At etablere en sammenhængende afmærket rute gennem hele naturparken, der skal give gående plads til fordybelse og ro
- At knytte aktiviteter og faciliteter i naturparken sammen med det kommende Byens Hus i Ørestad
- At skabe bedre muligheder for at transportere sig ind i naturparken fx ved at gøre det muligt at leje cykler flere steder
- At gøre det muligt at låne eller leje grej til at tage med ind i naturparken fra alle velkomstindgange

Indsatser

Det betyder, at der inden for Naturpark Amager i perioden 2025-2030 arbejdes for:

- At realisere projektprogrammet med de fire velkomstindgange og to nye blå støttepunkter ved kysten og delprojektet 'Naturpark for alle' samt de tværgående aktiviteter. Herunder at sætte de nyetablerede faciliteter aktivt i spil i naturparken.
- At understøtte Kongelundsfortet til at være et outdoor-center for friluftsliv i international standard
- At sikre bedre sammenhæng mellem naturparken og byen og have fokus på behovet for flere mindre indgange til området fra de omkringliggende byområder
- At forbedre mulighederne for rundture og udflugtsmål inde i naturparken
- At give mulighed for flere hverdagsaktiviteter i byranden
- At udvikle og koordinere nye aktiviteter i Naturpark Amager sammen med interessenter, foreninger og partnerskaber, herunder samarbejde med skolerne og naturskolerne om udvikling af nye undervisningsmuligheder
- At styrke samarbejdet til kulturinstitutioner om kunst- og kulturoplevelser og nye events i naturparken
- At arbejde for at få nye brugergrupper til at benytte naturparken
- At pleje de væsentligste udsigtskiler og udsigtspunkter i naturparken så udsynet over landskabet og byen fastholdes
- At etablere et arrangementsoverblik der skal inspirere flere til at bruge naturparken.
- Etablering af en række nye shelterpladser ved bevilling fra A.P. Møller fonden.
- Det er planen at etablere 6 nye familieshelter på Kalvebod Fælled og et familieshelter på Længstedhøj ved Fælledvej og 4 sheltere i en gruppe ved Bjarke Cirkelsten.
- Som led i projektprogrammet at undersøge mulighederne for etablering af et nyt læringssted/fugleskjul for enden af Sydøllevej, som erstatning for det nuværende udtjente.

TURISME OG ERHVERV

Naturpark Amagers placering midt i hovedstadsområdet giver naturparken en særlig rolle, både som turistattraktion og i forhold til nærområdets erhvervsmæssige udnyttelse. Naturparken har potentiale for at styrke hovedstadsområdets tiltrækningsevne i forhold til brugere, borgere og nye storbyturister. Samtidig er naturparken med sin beliggenhed ved fremragende infrastruktur (lufthavn, motorvej, metro) med til at højne områdets kvalitet som lokalisering for erhverv i parkens nærområde.

Erhverv i dag

Der er landbrugsmæssig drift i dele af naturparken. Derudover findes Kalvebod Miljøcenter (som på sigt er under udfasning) og Traktørstedet, som er et spisested tilknyttet Naturcentret. Traktørstedet fungerer som et samlingssted inden man tager ud i naturparken eller som et udflugtsmål i sig selv. Endelig er naturparken vært for erhvervsprojekter, som har et socialt sigte. Amager Skovhjelpe er et eksempel på en rummelig arbejdsplads for mennesker med funktionsnedsættelse og særlige behov. Arbejdspladsen er tilknyttet Friluftshuset ved Naturcenter Amager og varetager pleje- og driftsopgaver på Kalvebod Fælled.

Der er desuden store erhvervsarealer og virksomheder langs naturparkens periferi. Københavns Lufthavn, som støder op til naturparken, udgør en af hovedstadsområdets største arbejdspladser, og i Ørestad og langs Amager Fælled ligger en lang række virksomheder mindre end 5 minutters gang fra naturparken.

I og omkring naturparken findes også fritidsaktiviteter, som har en erhvervsmæssig funktion. Der er f.eks. Dragør Golfbane i syd og golfbanen på Kalvebod Fælled nord, rideskolen på Amager Fælled og de mange rideskoler og hestepensioner i Tårnby Kommune uden for naturparken. Desuden findes Sjællands største skyttecenter i naturparken. Her er der både riffelskydebaner og haglskydebaner.

Potentialer og udfordringer

Udviklingen af naturparken kan bidrage til, at de omkringliggende virksomheder og erhvervsgrundes attraktion øges. En styrket naturpark vil øge virksomhedernes mulighed for at kunne tilbyde sundhedsfremmende aktiviteter, oplevelser og livskvalitet hos de ansatte. Man kan også forestille sig, at lokale caféer og restauranter vil kunne understøttes og udvikles med brand i relation til naturparken. Desuden vil virksomheder, der tilbyder kurser og oplevelser, som er relateret til friluftsliv og sundhed, kunne udvikles med naturparkens øgede tilbud for friluftsliv.

Turisme i dag

Efterhånden som kendskabet til naturparkens område øges, kommer nye gæster til. Vi oplever allerede nu en stærk stigning i besøg fra internationale turister, som besøger os på Naturcenter Amager. Hovedparten af turisterne er regionale turister. En stor del kommer som besøgende til Naturcenter Amager eller de kulturhistoriske anlæg som fx Dragør Fort. Andre kommer, fordi de er interesserede i områdets natur og fugleliv. Endelig er der flere og flere, som kommer for at deltage i aktiviteter, som

fx friluftaktiviteterne ved Kongelundsfortet. Ud over de overnattende turister besøges naturparken også af lokale og regionale endagsturister.

Overnatning

I området ligger en lang række shelters og primitive lejrladser. Der vil desuden i den kommende planperiode komme flere shelterområder til. Herudover er der ingen overnatningsmuligheder i form af hytter mv. inde i naturparkens område. Til gengæld er der både hoteller, ferie- og lejligheder, moteller og campingplads i kanten af eller i umiddelbar nærhed af naturparken.

Sejlturisme

En stor del af naturparkens attraktionsværdi er dens kyststrækning. I både København, Tårnby og Dragør Kommuner ligger lystbådehavne og faciliteter til sejlsport tæt på naturparken. Med de nyetablerede blå støttepunkter ved kysten vil tilgængeligheden til naturparken fra vandsiden blive forbedret, så det vil være langt nemmere at lægge til med kajaker og mindre joller. De nye faciliteter vil gøre det muligt at sejle hele vejen rundt om Amagers sydspids med gode muligheder for stop undervejs.

Badeturisme

Langs Dragør Sydstrand og ved Sydvestpynten er der badestrande med god tilgængelighed. Dertil kommer Dragør Søbad, badeanlæg ved Dragør Fort og ved Søvang. Mindre end 1 km fra Amager Fælled ligger Havnebadet Islands Brygge og på omkring fire kilometer kan man nå både Kastrup Søbad og Amager Strandpark. Alle er populære udflugtsmål for både turister og lokale beboere.

Med de nye blå støttepunkter ved kysten, som er muliggjort gennem projektprogrammet, er der blevet mulighed for badning ved Badestedet ved Byskoven og til aktiviteter på vand ved Havneslusen Nord. Det har en stor rekreativ værdi for brugerne af naturparken. Det mærkes at det har stor popularitet, og mange tager ud i naturparken for at tage sig en dukkert og nyde naturen ved kysten.

Potentialer og udfordringer

Naturpark Amager har potentiale til at blive en regional og international turistattraktion. Med oplevelsesrige velkomstindgange og unikke naturoplevelse på land og langs naturparkens kyststrækning er der stort potentiale for, at flere turister vil lægge vejen forbi naturparken. Der udgives derfor engelsksprogede materialer.

En udfordring er områdets store vidder, som kan virke uoverskueligt for besøgende, som ikke er så stedkendte. Der er derfor potentiale for i langt højere grad at guide de besøgende ud til specifikke lokaliteter i naturparken, hvor der er særlige oplevelser. Måltætningen af de besøgende til særlige lokaliteter vil samtidig sikre, at andre områder vil ligge mere fredeligt hen, så der sikres en god balance mellem beskyttelse og benyttelse.

Foto: Naturstyrelsen

Foto: Naturstyrelsen

Foto: Naturstyrelsen

Foto: Naturstyrelsen

Målsætning

I Naturpark Amager er det langsigtede mål, at området både skal være et lokalt og regionalt udflugtsmål og samtidig være et internationalt turistmål, som skal være med til at markedsføre Dragør, Tårnby og Københavns Kommuner som del af en international grøn hovedstad, til gavn for både turisme og erhvervsliv. Det gøres ved:

- At udvikle naturparkens mangfoldige natur og rige aktivitetsmuligheder tæt på hovedstadsområdet, som omdrejningspunkt for en bæredygtig turisme
- At udvikle naturturismen som en særlig attraktion, der på et bæredygtigt grundlag styrker og sammentænker den erhvervsmæssige og turismæssige brug af naturparken
- At etablere samarbejder med turisterhvervet, herunder Wonderful Copenhagen, overnatningsstederne og øvrige turistmål, som fx "Den Blå Planet" samt idræts, kunst og kulturinstitutioner om aktiviteter, events og markedsføring af naturparken

Indsatser

Det betyder, at der inden for Naturpark Amager i perioden 2025-2030 arbejdes for:

- At øge samarbejdet med turisterhvervet om nye bæredygtige turisttiltag
- At markedsføre Naturpark Amager som en af hovedstadsområdets turistattraktioner
- At inddrage interesserede erhverv i og omkring udviklingen af Naturpark Amager, og til gavn for nye erhverv og branding af produkter
- At udvikle nye formidlingsindsatser af naturparken i samarbejde med turistorganisationer og erhverv i hovedstadsområdet

Vi er allerede godt i gang

De kommende velkomstindgange og blå støttepunkter ved kysten skal være med til at formidle mulighederne i Naturpark Amager, så det bliver tydeligt for turister og besøgende generelt, hvad naturparken kan tilbyde.

I den kommende 5-årige periode vil vi arbejde løbende med alle indsatser, men de to første år prioriteres:

- At indbyde et bredt udsnit af repræsentanter for turismeerhvervet i og omkring Naturpark Amager til gensidig orientering og idéudvikling, så turisterne, erhvervet og naturparken frem over får et større udbytte af potentialet i Naturpark Amager
- At udvikle og målrette samarbejdet med Wonderful Copenhagen
- At have øget fokus på markedsføring samt øge synligheden af arrangementer og events.
- At gøre vores hjemmeside, skilte og folder tilgængelig på engelsk
- Styrke branding af naturparken gennem begivenheder som Store Vandredag og Nat i Naturen

Foto: Ulrik Schack

FORMIDLING

Formidling er en af hjørnestenene i Naturpark Amager. Naturoplevelser bliver endnu mere levende, når man får ny viden om dyr og planter, og en ny verden åbner sig. En vigtig gevinst ved denne viden er også at lære hvordan man skal passe på området og den vilde natur, så den også kan komme fremtidige generationer til gode. I tæt samspil med naturformidlingen ligger kommunikation til omverdenen om Naturpark Amager, som skal vække nysgerrigheden og give lyst til at tage på tur ud i Naturpark Amagers store vidder og storslåede naturoplevelser.

Formidlingen i dag

Naturpark Amager rummer i dag mange former for formidling af natur, aktiviteter og kultur. Naturparken rummer flere naturskoler, med mange naturvejledere ansat, som yder en daglig, personlig og levende formidling af natur og kultur til de mange besøgende i alle aldre.

Det er et mål, at skoler og institutioner i højere grad vil bruge Naturpark Amager som udendørs klasselokale, og de nye faciliteter skal være med til at understøtte dette. I den kommende planperiode vil der fx være fokus på også at skabe mere interaktiv og digital formidling.

Mange får også viden om hvad der foregår i Naturpark Amager via de sociale medier som facebook og instagram eller ved at finde mere information på naturparkens hjemmeside. Partnerskabet bag Naturpark Amager vil genbesøge og revidere Naturpark Amagers fælles kommunikationsstrategi, så en ny strategi udformes for perioden 2025-2030. Strategien skal sætte rammerne for kernebudskaberne om naturparken, og hvordan de skal nå ud til omverdenen og sætte fælles mål for formidling og kommunikation.

Naturcenter Amager

Naturcenter Amager ligger på Kalvebod Fælled, tæt på Vestamager Metrostation. Det udgøres af Tårnby Naturskole, København Naturskole, Friluftshuset, Traktørstedet, Amager Skovhjælpere og et skovløberhus. Naturcenteret er et centralt udgangspunkt for naturformidling, undervisning og aktiviteter i naturparken. Her er der tilbud til alle borgere fra alle kommuner alle ugens dage i form af udlejning og udlån af grej samt forslag til aktiviteter.

Særligt skolerne og institutionerne fra Tårnby- og Københavns Kommune har stor gavn af Naturcentret som omdrejningspunkt for naturformidlingen, men mange naturskoleaktiviteter udgår også fra

andre baser i naturparken, f.eks. sker en del undervisning med udgangspunkt i de nyetablerede blå baser. De kommende velkomstindgange vil også blive centrale udgangspunkter for naturskolevirksomheden. Naturcenter Amager fungerer ligeledes som en platform for mange andre grønne organisationer. De får lov at bruge stedet og hjælp til markedsføring, imod at de laver gratis naturformidling for alle.

Foldere og skiltning

Folderen for Naturpark Amager er blevet revideret og indeholder nu seværdigheder og oplevelser i alle dele af naturparken og et kort med udvalgte ruter. Der opleves en stor efterspørgsel efter den, særligt ved Naturcentret. Der findes også en version af folderen på engelsk, og der er overvejelser om at oversætte den til flere sprog. Der arbejdes desuden med en udgivelse med en historisk dimension på både dansk og engelsk.

Ved de fleste indgange til naturparken er der opsat skilte over området ligesom der er skilte, som viser rundt i området. Ved særlige lokaliteter, som fx Kofoed Enge, Storehøj og Dragør Sydstrand, er opsat skilte eller bokse med foldere, som forklarer om området eller attraktionen. Dele af skiltningen optræder på engelsk. I forbindelse med de nye velkomstindgange og blå støttepunkter ved kysten er der gode muligheder for at styrke den fælles identitet for naturparken, så ingen er i tvivl om, at nu går de ind i Naturpark Amager, uanset hvilken indgang der benyttes. Dette sikres bl.a. ved en fælles sammenhængende arkitektonisk identitet.

Online kommunikation

Den online kommunikation er baseret på en fælles hjemmeside (www.naturparkamager.dk) og på de sociale medier, hvor Naturpark Amager har mange følgere på både Instagram og Facebook, og der er overvejelser om at oprette en Youtube kanal. Derudover findes en Naturpark Amager app, som er drevet af en privat udbyder. Naturpark Amager vil i den kommende periode gå i dialog med udbyder ift. at sikre den sammenhængende fortælling om naturparken. Samtidig søger Naturpark Amager at være aktiv på indslag og programmer i TV og radio, når der er mulighed for det. Den digitale formidling har til formål at kommunikere til omverdenen om, hvad der sker i Naturpark Amager og vække nysgerrigheden, så flere får lyst til at tage ud og besøge naturparken.

Et mål er at få flere følgere og at engagere brugerne til at dele og sprede budskaberne om events og viden om, hvad man kan opleve.

Events

Naturpark Amager rummer gode muligheder for at understøtte forskellige events, som kan understøtte natur- og kulturformidling.

Der foregår allerede en række tilbagevendende events, som tiltrækker mange besøgende, de fleste events er centreret omkring Naturcentret eller Kongelundsfortet. Af de største kan nævnes:

- “Stjerner i Natten – kultur i Tårnby” i Naturpark Amager. Tårnby Kommunes kultur- og undervisningsinstitutioner samt foreninger afholder forskellige aktiviteter og viser hvad de har at byde på. Alt efter vejret deltager typisk 4-5000.
- Sankt Hans ved Naturcentret
- Naturens Dag
- Nat i Naturen
- Militærhistorisk løb ved Kongelundsfortet

Naturpark Amager vil udarbejde en eventkalender, så de mange events bliver mere tilgængelige og synlige for brugerne af naturparken.

Naturskole for de yngste

Tårnby Kommune har etableret en naturskole designet til de alleryngste børn fra 0-6 år og deres pædagoger. Faciliteterne understøttede obligatoriske lærerplanstemaer, og særligt temaet “natur, udeliv og science”.

I den nye bygning er der lagt særlig vægt på arkitektonisk kobling af inde- og uderum, sanselige og inspirerende værkstedsfaciliteter samt fleksible anvendelsesmuligheder på alle årstider. Faciliteterne gør, at besøgende kan forlænge deres ophold til en hel dag. Det giver naturskolens personale mere tid sammen med børn og pædagoger. Hermed øges også mulighederne for at praktisere forskellige samværsformer som f.eks. forløb, der har karakter af kursus.

Potentialer og udfordringer

Naturpark Amager dækker et stort areal, og der er mange forskellige områder og oplevelser, der skal formidles i en fælles fortælling. Det er derfor en udfordring at informere bredt ud til de besøgende om, hvad der foregår i de forskellige områder. Her spiller naturvejlederne en afgørende rolle for at formidle naturparkens oplevelsesmuligheder – både tæt på og langt væk.

En tværgående interaktiv formidling ved de kommende velkomstindgange kan understøtte den mundtlige formidling ved at knytte områderne sammen med fx billeder, video og interaktive lege, hvor man fx kan lære om, hvilken natur og kulturhistorie der findes andre steder i naturparken. Formidlingen skal være let tilgængelig, så både børn og voksne kan blive beriget med ny viden om den natur og kulturhistorie,

man kan finde her. Samtidig er der en stor efterspørgsel fra borgere om, at der med det stigende besøgstal også skal gøres noget ekstra for at passe på de sårbare naturområder. Naturvejledere og tydelig information skal hjælpe de besøgende til at færdes hensynsfuldt i naturparken, så der opnås en fælles viden og forståelse for områdets natur, værdier, samfærdsel, følsomhed og muligheder.

Formidling af naturparken bør ske på mange niveauer og indeholde oplevelse, inddragelse, aktiviteter, traditioner, kulturhistorie, events, nytænkning og bevidst anvendelse i forholdet til fx sundhed, inklusion, naturforståelse og livskvalitet.

Den samlede naturpark rummer mange muligheder og plads til nye målgrupper. Det kræver, at kendskabet til naturparken breddes ud med medier til nye målgrupper, og at de kvaliteter, der er i naturparken, formidles samlet.

Foto: Marten Rivero

Målsætning

I udviklingen af Naturpark Amager er det et langsigtet mål, at naturparken skal være kendt af mange flere i hovedstadsområdet, og samtidig bidrage til branding af Dragør, Tårnby og Københavns Kommuner som del af en international grøn storby. Det kan gøres ved:

- At styrke den samlede formidling af naturparken ved at tilpasse og målrette den fælles kommunikationsstrategi
- At tænke formidling af naturparken bredt, både i forhold til alder og befolkningsgrupper
- At understøtte naturskolernes formidling i naturparken gennem vidensdeling
- At inddrage og understøtte frivillige og borgernes medvirken og initiativer i naturparken
- At styrke Naturpark Amagers fælles visuelle identitet ved informationsmateriale, skilte, foldere, indgange osv., så dens brand bliver mere kendt af både brugere, erhvervsliv og turister
- At benytte relevante og aktuelle formidlingsteknologier, og sikre, at naturparken er ajour med nye muligheder for formidling, samt at udvikle en arrangementskalender på hjemmesiden.
- At styrke naturparken som faglig ramme og attraktion for dagtilbud, skoler og foreninger, ved at udvikle den som hovedstadsområdets største naturfags- historie- og idrætslokale med friluftaktiviteter, undervisning og naturoplevelser
- At tydeliggøre både de enkelte naturoplevelser, såsom den værdi der er i, at området opleves som en samlet naturpark. Formidling skal have fokus på de sammenhængende træk, som fx den samlede kyststrækning, de sammenhængende stiftorbindelser, og de sammenhængende landskaber mv.

Indsatser

- At sikre en koordineret formidling af Naturpark Amager ved at styrke den eksisterende naturformidling gennem et tæt samarbejde med de formidlingsinstitutioner som allerede opererer i naturparken
- At etablere nye og moderne formidlingsteknologier
- At sikre genkendelighed og identitet igennem skiltning og information
- At etablere formidling ved velkomstindgangene
- At koordinere de frivillige indsatser
- At udvikle nye formidlingsindsatser målrettet børn, unge, familier og ældre i samarbejde med interessenter og foreninger
- At understøtte eksisterende events og skabe nye events, der kan skabe opmærksomhed og tiltrække nye besøgende
- Fortsat at arbejde med at styrke det frivillige guidekorps gennem løbende uddannelse og formidling af Naturparkguiderne

Vi er allerede godt i gang

Der sker allerede i dag en stor indsats på formidlingsområdet. Både kommunerne og Naturstyrelsen lægger mange midler og en stor indsats i at fortælle om Naturpark Amager, og åbne områderne op for eksisterende og nye brugere. Der er omfattende naturvejledning målrettet hovedsagelig til skoler og institutioner, mens foreninger og private kan få rådgivning og inspiration til nye oplevelser i naturen, arrangementer og ture i området. Der er foldere for dem, der helst udforsker området på egen hånd. Alt sammen suppleret af muligheden for lån og/eller leje af udstyr og grej, så oplevelserne bliver endnu mere spændende og aktive. Naturpark Amager har desuden fået en fælles hjemmeside og flere fælles platforme til digital formidling, med mange følgere på bl.a. Facebook og Instagram.

I den kommende 5-årige periode vil vi arbejde løbende med alle indsatser, men de to første år prioriteres:

- At skabe en samlet visuel identitet ved de nye velkomstindgange og de blå støttepunkter ved kysten, hvor materialevalg og former skal gå igen ved de nye faciliteter
- At udbrede kendskabet til Naturpark Amager gennem en stor palet af både digitale og håndholdte medier, så mange flere vil lære naturparken at kende
- At etablere nyskabende interaktiv formidling ved velkomstindgangene

Foto: Johannes Kjær Kristensen

SUNDHED

Naturpark Amager rummer et unikt sundhedsfremmende potentiale. Områdets størrelse, tilgængeligheden og de mange baser for friluftsliv, samt det store befolkningsmæssige opland gør at parterne bag partnerskabet har valgt at medtænke sundheden som et syvende spor i samarbejdet. Den nationale sundhedsprofil viser bl.a. en negativ udvikling i danskernes mentale og fysiske trivsel. Det er væsentligt at arbejde aktivt med kobling af natur og sundhed. Der er tæt sammenhæng mellem sundhedsperspektivet og de øvrige spor i Naturparkplanen, f.eks. ift. friluftsliv, kulturarv og naturen.

Natur som afsæt for sundhedsfremmende insatser

Forskning viser en række gavnlige effekter ift. at inddrage naturen i sundhedsfremmende insatser for at øge psykisk og fysisk trivsel og sundhed. Naturen som afsæt for sundhedsfremmende insatser er i fremgang blandt kommuner, regioner og i civilsamfundet bredt.

Ifølge forskere på området er der en række mekanismer, der gør, at naturen påvirker os positivt, især når vi er i direkte kontakt med den.

Der sker forandringer i nervesystemet, immunforsvaret, blodtrykket og hjertefrekvensen, som tilsammen kan bidrage til en følelse af ro, nærvær og livsglæde. Forskningen fremhæver desuden, at naturen har et særligt potentiale til at supplere konventionel medicinsk behandling.

Mental sundhed og trivsel

Der har i Naturpark Amager været fokus på at øge den mentale trivsel. Her er der nem adgang via offentlig transport, som medfører en høj tilgængelighed og deltagelse fra borgere fra hele hovedstadsområdet.

Blandt eksemplerne tæller Rute til Ro, hvor deltagerne via guidede ture, instruktioner på fysiske tavler og lydfiler med mindfulness øvelser bliver inviteret til at genfinde roen i hverdagen. Der er etableret en virtuel rute i Naturparken, som kan ses via VR brille og forberede bl.a. mennesker med autisme til at gå den rigtige rute. Grønne Gåture er et tilbud til cancer, hjerte- og lungepatienter, der søger at øge trivslen blandt alvorligt syge og kronikere. Ligeledes har delprojektet Naturpark for alle tilbudt aktiviteter og længerevarende forløb centreret omkring

Foto: Anders Christoffer Andersen

friluftsliv og naturterapi til voksne, der er i kontakt med psykiatrien – enten i samarbejde med kommunale tilbud i Socialforvaltningen eller foreninger der forsøger at afhjælpe psykosociale problematikker. Naturpark Amager har også dannet ramme for et stort samarbejdsprojekt med SIND – omkring uddannelse af personale der arbejder med psykisk sårbare.

Blandt de effekter som det social- og sundhedsfaglige personale hos samarbejdspartnerne peger på, er en øget deltagelse hos borgerne i de primære og øvrige behandlingstilbud. Det er ifølge personalet tydeligt at de naturbaserede forløb er et effektivt supplement til f.eks. at understøtte anden psykiatrisk og terapeutisk behandling.

Fysisk sundhed og trivsel

Naturparken giver oplagte muligheder for sundhedsfremme gennem fysisk udfoldelse – og alsidig fysisk udfoldelse.

Store vandredag er et eksempel på en aktivitet der fremmer befolkningens kendskab til muligheden for at komme ud og bruge naturparken. De nye opmærkede ruter i naturparken øger på samme vis muligheden og tilgængeligheden for at bruge faciliteterne og naturparkens mange stier. Armaminoen som vandredestination er også lykkedes med at skabe et bredt kendskab for langdistancevandrere. Ligesom de aktive foreningsbaser i Ildsjælehuset, ved det blå støttepunkt og ved Kongelundsfortet understøtter borgernes mulighed for at bruge sig selv. Der findes bl.a. fire markerede hjerTESTIER i Naturpark Amager. To på Amager Fælled, en på Kalvebod Fælled og Dragør Kyst stien.

Derudover er stisystemet der binder en række kommuner sammen har betydning for folkesundheden, da det muliggør pendling på cykel i naturen, fremfor på motorvejene i bil. Ligesom samarbejdet med Hjerteforeningen om at etablere fire HjerTESTIER er et initiativ som understøtter den fysiske trivsel og tilgængelighed.

Vi er allerede godt i gang

Naturpark Amager har i den seneste programperiode arbejdet med en række insatser, herunder er "Rute til Ro" etableret, samt en række hjerTESTIER. De nye støttepunkter og grejbanker, samt ildsjælehuset inviterer til aktivitet. Ligesom der i samarbejde med foreninger er lavet en række initiativer bl.a. for psykisk sårbare og økonomisk vanskeligt stillede.

I den kommende 5-årige periode vil vi arbejde løbende med alle insatser, men de to første år prioriteres:

- At Naturpark Amager understøtter faciliteter til arbejdet med sundhed
- At der sker en opprioritering af information om naturens betydning for sundhed
- At aktiviteter og muligheder i naturparken formidles både bredt og målrettet
- At fundraise til et projekt om Natur og Sundhed i naturparken.

Målsætning

For Naturpark Amager er det langsigtede mål at styrke borgernes sundhed og livskvalitet, samt at synliggøre kendskabet til Naturens betydning for fysisk og mental sundhed og trivsel. Dette gøres ved:

- At understøtte, muliggøre og synliggøre en mangfoldighed af forskellige udfoldelses- og aktivitetsmuligheder i naturparken
- At arbejde evidensbaseret med naturens betydning for sundhed, herunder i partnerskabet at dele viden om effekter af sundhedstiltag, samt etablere netværk for interessenter
- At sikre et todeligt fokus både på den brede folkesundhed og sundhed for særligt udsatte borgergrupper I

Indsatser

Det betyder, at der inden for Naturpark Amager i perioden 2025-2030 arbejdes for:

- At få skabt et overblik over omfanget af aktivitetstilbud i Naturpark Amager der bidrager til henholdsvis fysisk og mental sundhed via samlet aktivitetsoverblik på hjemmeside.
- Fortsat styrkelse af tilgængeligheden og mulighederne for både at finde ro og at være aktiv i naturparken
- At øge formidlingen af naturparken for at få flere borgere ud i naturen, enten på egen hånd eller som del af organiserede aktiviteter
- At skabe kontakt til og etablere et netværk for aktører der arbejder med sundhedsindsatser i og omkring naturparken, herunder et tættere samarbejde med de kommunale sundhedsindsatser.
- At søge at rejse midler til et projekt med natur og sundhed som omdrejningspunkt i regi af Naturpark Amager

BORGERINDDRAGELSE, PROCES OG EVALUERING

Naturpark Amager bygger på et fundament af inddragelse. Udviklingsstrategi for Naturpark Amager, som lå færdig i 2013, var første led i dialogen med organisationer, brugere og andre interessenter, og denne dialog er fortsat lige siden. I den foregående planperiode er der mange eksempler på, hvordan partnerskabet bag Naturpark Amager har inddraget borgere og interessenter i udviklingen af naturparken. Ved alle nye projekter vil der generelt være stort fokus på at inddrage borgere og interessenter.

Naturparkrådet

I 2015 blev der oprettet et Naturparkråd for Naturpark Amager, som mødes 2 gange årligt og har 22 medlemmer som er repræsentanter fra grønne organisationer, friluftsliv, turisme, kulturinstitutioner og myndigheder. Naturparkrådet er rådgivende i forhold til den fortsatte udvikling af naturparken, og samtidig et bindeled til de mange brugere og interessenter, som de repræsenterer.

Borgerinddragelse i projektprogrammet

I forbindelse med konkretisering af projektprogrammet og de kommende nye faciliteter er der blevet afholdt en række borgerinddragelsesarrangementer. Af større nedslag kan nævnes et større borgermøde i 2017 med omkring 150 deltagere samt en række mindre workshops med interessenter. Efterhånden som projektet er blevet nærmere konkretiseret, har der løbende været afholdt interessentmøder. Opfølgning på borgerinddragelsen kan ses i opsamlende rapporter på Naturpark

Amagers hjemmeside. Resultatet viser, at der er blevet ændret og justeret gennem en god dialog med forskellige brugergrupper. På den måde sikres, at de nye faciliteter også afspejler brugernes behov.

Driftsplaner og pleje- og udviklingsplaner

Naturstyrelsens driftsplaner og Kommunernes pleje- og udviklingsplaner bliver revideret med jævne mellemrum. Kalvebod Miljøcenter udviklingsplanen er revideret i 2023. Københavns Kommune er aktuelt igang med at revidere udviklingsplanen for Amager Fælled. Det forventes at den ligger klar i 2025. Naturstyrelsens driftsplan er revideret i foregående periode, samt Naturstyrelsens Driftsplan blevet revideret. Her har der været en god dialog med borgere og interesseorganisationer om indholdet i disse planer, som særligt vedrører drift og pleje af naturarealerne.

Samarbejder

Der er også fokus på skabelsen af konkrete samarbejder, og eventuelt indgåelse af partnerskaber med foreninger, kulturinstitutioner og erhverv, for at udvikle en dynamik i den fortsatte udvikling af naturparken. Særligt igennem projektet Naturpark for alle bliver der arbejdet med inddragelse og samarbejder med foreninger, frivillige og selvorganiserede brugere i udviklingen af naturparken.

Evaluering

Udviklingen af Naturpark Amager følges løbende, så der er opmærksomhed på, om de ønskede resultater opnås. Naturparkplanen evalueres efter en 5-årig periode af naturparkens parter og Naturparkrådet.

Foto: Naturstyrelsen

Foto: Naturstyrelsen

REFERENCER

Primært baggrundsmateriale

Naturstyrelsen, Københavns Kommune, Tårnby Kommune, Dragør Kommune og By & Havn.
Naturpark Amager Naturparkplan 2020-2025 (2020)

Naturstyrelsen, Københavns Kommune, Tårnby Kommune, Dragør Kommune og By & Havn.
Naturpark Amager Naturparkplan 2015-2020 (2015)

Naturstyrelsen, Københavns Kommune, Tårnby Kommune, Dragør Kommune og By & Havn.
Naturpark Amager Udviklingsstrategi. (2013)

Kommunale planer og planforslag

Tårnby Kommune. Kommuneplan 2021-2033

Tårnby Kommune: Lokalplan 68
Skovrejsningsområde ved Kongelunden.
Vedtaget den 27.11.1990.

Tårnby Kommune: Lokalplan 77
Naturcenter på Vestamager.
Vedtaget den 29.11.1994.

Tårnby Kommune: Kommuneplantillæg nr. 13 med VVM og miljøvurdering for forstærkningen af Kalveboddiget.
Vedtaget den 31.5.2011

Tårnby Kommune: Lokalplan 134 Landdige fra Kalveboddiget til Ullerup

Tårnby Kommune: Kommuneplan 2014-2026 (2015)

Dragør Kommune: Kommuneplan 2022

Dragør Kommune: Lokalplan 31 for golfbane ved Kongelunden.
Vedtaget den 27.3.1990

Dragør Kommune: Tillæg til Lokalplan 31 for golfbane ved Kongelunden.
Vedtaget den 19.6.2014

Københavns Kommune: Kommuneplan 2019.
Vedtaget 27. februar 2020.

Københavns Kommune: Lokalplan 384
Artillerivej Øst. Vedtaget den 9.12.2004

Københavns Kommune: Lokalplan 278
Baner i Ørestaden. Vedtaget den 6.6.1996

Københavns Kommune: Lokalplan 238
Grøften. Vedtaget den 16.6.1994

Københavns Kommune: Lokalplan 377
Kalvebod Fælled. Vedtaget den 9.6. 2004

Københavns Kommune. Kommuneplan 2024 (forventes vedtaget inden udgangen af 2024)

Øvrig planlægning og lovgivning

Erhvervsstyrelsen: Fingerplan 2019.
Landsplandirektiv for hovedstadsområdets planlægning. Vedtaget marts 2019

Miljø- og Energiministeriet: Cirkulære om udbygning af Københavns Lufthavn, Kastrup, samt bygge- og anvendelsesregulerende bestemmelser for områder, der er belastet af støj fra trafikken på lufthavnen.
Cirkulære nr. 56 af 30.4.1997

Trafikstyrelsen: BL 3-16 Bestemmelser om forholdsregler til nedsættelse af kollisionsrisikoen mellem luftfartøjer og fugle/pattedyr på flyvepladser. 4. udg.

Folketinget: Vedtaget af Folketinget ved 3. behandling den 19. marts 2019. Forslag til Lov om ændring af lov om Metroselskabet I/S og Udviklingselskabet By & Havn I/S.

Fredninger og internationale udpegninger

Naturklagenævnet: Fredning af kystområdet på Sydamager. Afgørelse af 17.6.2004

Bekendtgørelse om Amager Vildtreservat samt fredning af dele af søterritoriet.
Bek. Nr. 545 af 20.5.2012

Naturklagenævnets afgrørelse af 7.7.1994 om fredning af del af Amager Fælled

Overfredningsnævnet: Fredning af Kalvebodkilen. Afgørelse 14.11.1990

EF Habitatområde 127 Vestamager og havet syd for

EF Fuglebeskyttelsesområde 111 Vestamager og havet syd for

Natura 2000 område 143 Vestamager og havet syd for

Drifts- og plejeplaner

Dragør og Tårnby Kommuner. Plejeplan for kystområdet på Sydamager 2024-2028

Forsvaret: Drifts- og plejeplan 2012-26 for Aflandshage.

Miljøministeriet, Naturstyrelsen. Natura 2000-plan. 2022-2027. Vestamager og havet syd for Natura 2000-område nr. 143. Habitatområde H27

Miljø- og Fødevarerministeriet, Naturstyrelsen. Områdeplan for Kalvebod Fælled (2018)

Miljøministeriet. Naturstyrelsen. Plejeplan for delområde 2, 3 & 4 på Kalvebod Fælled 2021- 2025

Københavns Kommune: Udviklingsplan for Amager Fælled og det nordlige naturområde i Ørestad, udviklingsplan 2016

Københavns Kommune: Kalvebod Miljøcenter Udviklingsplan 2023

Rapporter og bøger

Tidal Consult for Dansk Ornitologisk Forening. Ynglende engfugle og vandfugle på Kalvebod Fælled 2017 (oktober 2017)

Ro-Poulsen, Hjalte (Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning i samarbejde med Københavns Kommune. År 0 monitoring af bier i Københavns byskov, Amager (2018)

Københavns Amt. Kulturhistorisk oversigt bind 1-3. (1999)

BILAG

KØBENHAVN

NORD

TÅRNBY

DRAGØR

Bilag 1 - Nuværende afgrænsning

- Nuværende afgrænsning
- Kommunegrænser

KØBENHAVN

NORD

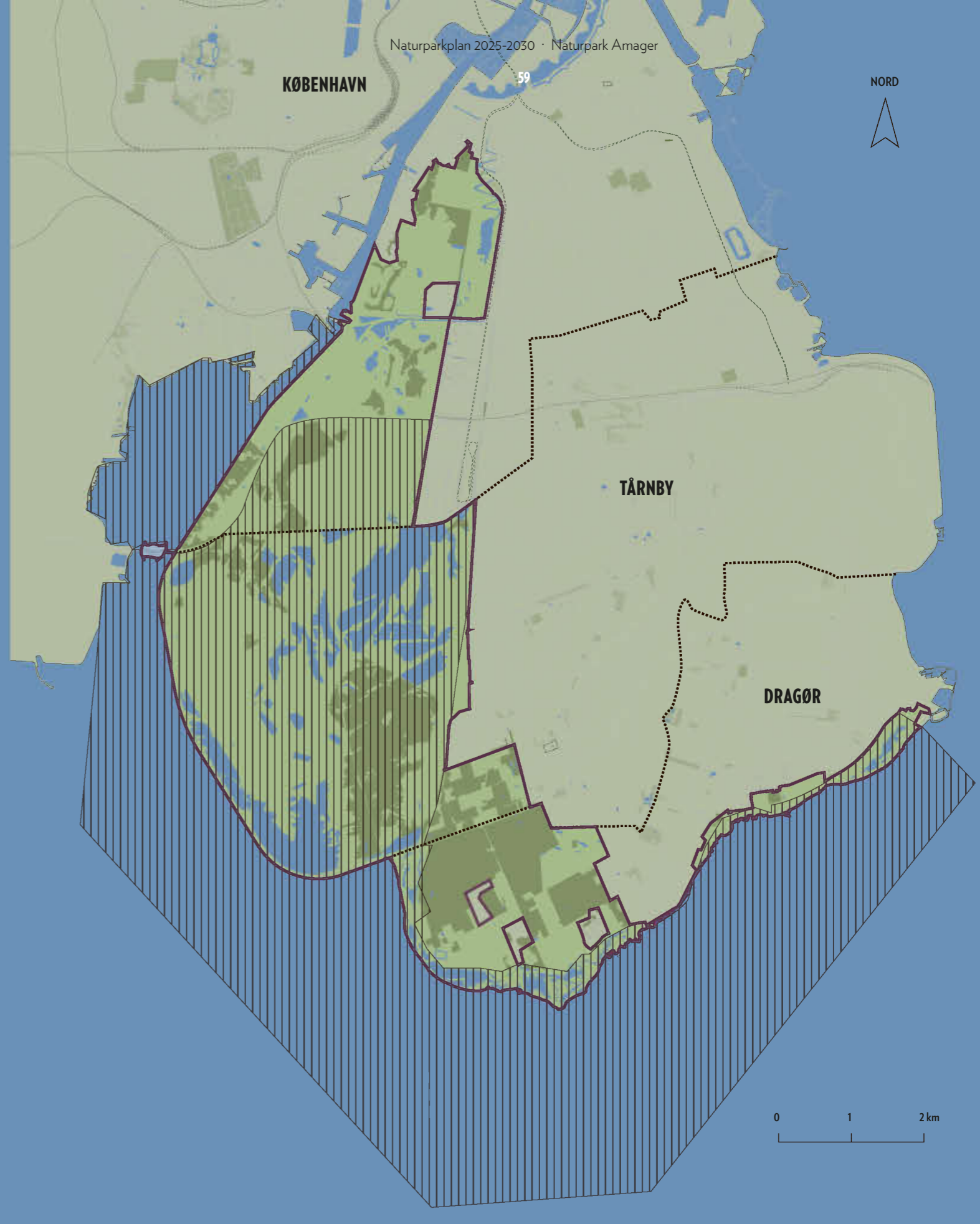
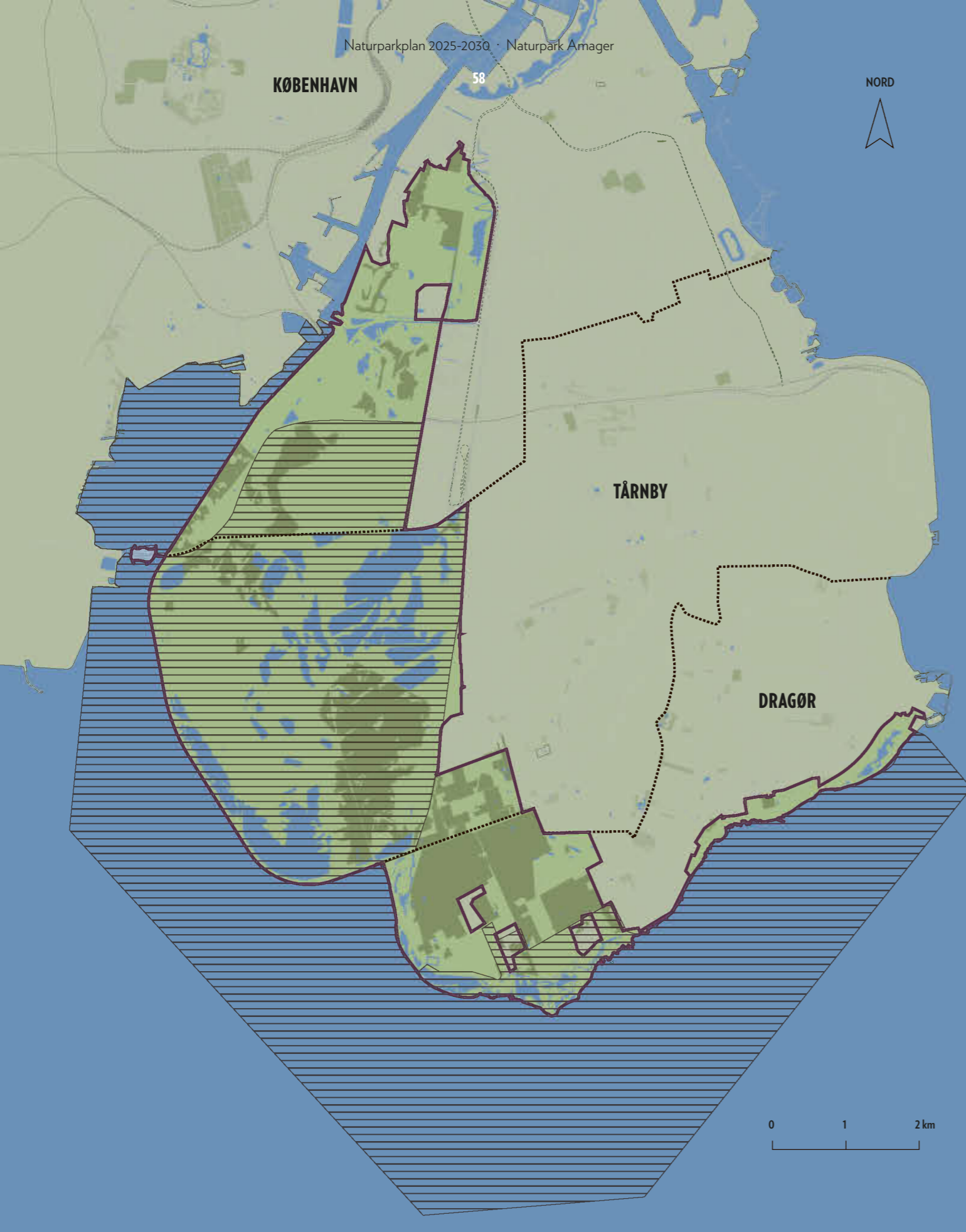
TÅRNBY

DRAGØR

Bilag 2 - Ny afgrænsning

- Ny afgrænsning
- Kommunegrænser

Bilag 3 - Natur- og vildtreservat

- Naturparkens områdeafgrænsning
- Kommunegrænser
- Natur- og vildtreservat

Bilag 4 - Natura 2000

- Naturparkens områdeafgrænsning
- Kommunegrænser
- Natur- og vildtreservat

60

LXI

KØBENHAVN

NORD

TÅRNBY

DRAGØR

0 1 2 km

Bilag 1 - Beskyttede naturtyper

Eng	Strandeng	Naturparkens områdeafgrænsning
Mose	Sø	Kommunegrænser
Overdrev		